

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

**SPRENDIMAS
DĖL ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ
PLANO PATVIRTINIMO**

2024 m. gegužės 29 d. Nr. T-110
Zarasai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 32 punktu, Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 13 straipsnio 2 ir 3 dalimis ir Socialinių paslaugų planavimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“, 33 punktu, Zarasų rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Patvirtinti Zarasų rajono savivaldybės 2024 metų socialinių paslaugų planą (pridedamas).
2. Paskelbti sprendimą Teisės aktų registre ir rajono Savivaldybės interneto svetainėje www.zarasai.lt.

Savivaldybės merė

Nijolė Guobienė

PATVIRTINTA
Zarasų rajono savivaldybės tarybos
2024 m. gegužės 29 d. sprendimu Nr. T-
110

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAS

I SKYRIUS IVADAS

PIRMASIS SKIRSNIS BENDRA INFORMACIJA

1. Zarasų rajono savivaldybės 2024 metų socialinių paslaugų planas (toliau – socialinių paslaugų planas) rengiamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 15 d. nutarimu Nr. 1132 „Dėl Socialinių paslaugų planavimo metodikos patvirtinimo“ patvirtinta Socialinių paslaugų planavimo metodika ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl Socialinių paslaugų plano formos ir socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“ patvirtinta socialinių paslaugų plano forma ir socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijais.

2. Socialinių paslaugų plano tikslai – nustatyti veiksnius, turinčius įtaką gyventojų socialinių paslaugų poreikiams, gerinti socialinių paslaugų kokybę, didinti jų kompleksiskumą ir veiksmingumą, apimančią efektyvesnės socialinių paslaugų struktūros kūrimą ir esamos pertvarkymą.

3. Identifikuojant Zarasų rajono savivaldybės pagrindines socialines problemas, remtasi Valstybės duomenų agentūros skelbiamais duomenimis, Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro, vykdančio visuomenės sveikatos priežiūros priemones Zarasų rajone informacija, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Zarasų skyriaus, Zarasų rajono savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių, Zarasų rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO), pateiktais duomenimis.

4. Socialinių paslaugų planas atitinka Zarasų rajono savivaldybės strateginio veiklos plano programos „Socialinės paslaugų, paramos ir sveikatos priežiūros“ prioritetą – „Sveika, saugi, išsilavinusi ir socialiai atsakinga bendruomenė“ ir tikslą – ugdyti socialiai atsakingą bendruomenę.

5. Socialinių paslaugų planas suderintas su Zarasų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) 2024 metų biudžetu, patvirtintu Savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. T-19 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2024 metų biudžeto tvirtinimo“ ir su Savivaldybės tarybos 2024–2026 m. strateginiu veiklos planu, patvirtintu Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. T-18 „Dėl Zarasų rajono savivaldybės 2024–2026 metų strateginio veiklos plano tvirtinimo“.

ANTRASIS SKIRSNIS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ TEIKIMO IR PLĖTROS TIKSLAI

6. Svarbiausias socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslas – saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas.

Keliami šie uždaviniai:

1) kokybiškų, prieinamų, lengvai pasiekiamų bei kompleksinių socialinių paslaugų

plėtra;

2) skatinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį;

3) kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką;

4) gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę bei užtikrinti informacijos apie socialines paslaugas prieinamumą gyventojams.

7. Rengiant 2024 m. socialinių paslaugų planą, Savivaldybės interneto svetainėje www.zarasai.lt buvo paskelbtas plano projektas socialiniams partneriams (NVO, biudžetinėms įstaigoms, viešosioms įstaigoms, kitiems asmenims), kurie numato teikti socialines paslaugas Zarasų rajono savivaldybės gyventojams, pateikti pasiūlymus apie numatomas veiklas 2024 m. socialinių paslaugų srityje. Pastabų ir pasiūlymų nebuvo gauta.

Rengiant 2024 m. Socialinių paslaugų planą dalyvavo Savivaldybės administracijos Socialinės paramos, Finansų, Apskaitos ir materialinio aprūpinimo skyrių darbuotojai, jaunimo reikalų koordinatorius, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, Zarasų rajono socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir NVO atstovai.

II SKYRIUS BŪKLĖS ANALIZĖ

PIRMASIS SKIRSNIS SAVIVALDYBĖS SOCIALINĖS EKONOMINĖS IR DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS ĮVERTINIMAS

8. Vidutinis metinis gyventojų skaičius ir sudėtis:

Eil. Nr.	Rodiklis	Gyventojų skaičius
1.	Gyventojų skaičius, iš jų:	14569
1.1.	Mieste	6370
1.2.	kaime	8199
1.3.	Iš bendro gyventojų skaičiaus:	
2.1.	pensinio amžiaus gyventojai	3957
2.2.	darbingo amžiaus gyventojai	7451
2.3.	suaugę asmenys su negalia	1266
2.4.	vaikai	1812
2.5.	vaikai su negalia	83
3.	Socialinės rizikos šeimos	83
4.	Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose	169

Šaltiniai. Valstybės duomenų agentūra, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Socialinės paramos šeimai informacinė sistema.

9. Gyventojų socialinių paslaugų poreikius sąlygojantys veiksniai.

Gyventojus socialinių paslaugų poreikius ir socialinio tinklo kūrimąsi sąlygoja tiek išorės, tiek vidiniai veiksniai.

Išorės veiksniai. Socialinių paslaugų poreikiui ir tinklo plėtojimui įtakos turi politiniai veiksniai ir jų pokyčiai, įtakojantys socialinės apsaugos politiką Lietuvoje: Lietuvos Respublikos įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys socialinių paslaugų teikimą.

Vykdam Socialinių paslaugų įstatymą, daug dėmesio skiriama socialinių paslaugų tikslingumui, efektyvumui, kokybei.

Planuojant ir organizuojant socialinių paslaugų teikimą, orientuojamasi į Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos įgyvendinamas užimtumo ir socialinės politikos priemones.

Vidiniai veiksniai. Zarasų rajone yra užfiksuotas vienas didžiausių nedarbo lygių, lyginat su kitomis Lietuvos savivaldybėmis. Aukštą nedarbą lemia darbuotojų paklausą viršijanti pasiūla bei geografinė padėtis, miestas yra šalies pasienyje bei nutolęs nuo didžiausių miestų, kur ūkio plėtra yra spartesnė, o darbo jėgos poreikis – didesnis. Darbingo amžiaus gyventojų skaičius rajone yra labai sumažėjęs, registruotų bedarbių tarpe didelę dalį užima asmenys, kuriems virš 50 metų, kurie gyvena kaime, turi ribotas galimybes įsilieti į darbo rinką.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis, 2023 m. liepos 1 d. rajono Savivaldybėje nuolatinį gyventojų skaičius buvo 14 569 (iš jų: 6 370 – mieste). Lietuvoje, Užimtumo tarnybos duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. registruotas nedarbas sudarė 9,1 proc., Utenos apskrityje – 9,8 proc., o Zarasų rajono savivaldybėje – 11 proc. nuo darbingo amžiaus gyventojų. Analizuojant kitas Utenos apskrities savivaldybes, mažiausias registruotas nedarbas Utenos rajono savivaldybėje – 7,7 proc., tuo tarpu Visagino savivaldybėje – 10,5 proc., Molėtų rajono savivaldybėje – 9 proc., Anykščių rajono savivaldybėje – 10,9 proc., Ignalinos rajono savivaldybėje – 13 proc.

Registruotas nedarbas Zarasų rajone

	2024-01-01	2023-01-01	Pokytis (proc. p.)
Bendras	11 %	11,2 %	-0,2
Moterų	9,4 %	10,3 %	-0,9
Vyrų	12,5 %	12 %	+0,5
Jaunimo iki 29 metų	7,1 %	8 %	-0,9
Vyresnių nei 50 metų	13,3 %	13,2 %	+0,1
Ilgalaikiai bedarbiai*	27,9 %	28,2 %	-0,3

* - ilgalaikių bedarbių dalis tarp visų registruotų bedarbių.

Užimtumo tarnybos pateiktais duomenimis, 2024 m. sausio 1 d. Zarasų skyriuje buvo registruotas 991 bedarbis (30 bedarbių mažiau nei 2023 m. sausio 1 d., 64 bedarbiais daugiau nei 2023 m. gruodžio 1 d.):

- vyrai – 584 (58,9 proc.), moterys – 407 (41,1 proc.);
- jaunimas nuo 16 iki 29 m. – 145 (14,6 proc.), asmenys nuo 50 metų – 480 (48,4 proc.), asmenys nuo 55 metų – 361 (36,4 proc.);
- gyvenantys kaimo vietovėse – 613 (61,9 proc.);
- ilgalaikiai bedarbiai – 276 (27,9 proc.);
- darbingo amžiaus asmenys su negalia, kuriems nustatytas 0-55% dalyvumo lygis – 49 (4,9 proc.);
- absolventai – 4 (0,4 proc.).

Per 2023 metus užregistruoti 1334 rajono gyventojai, kuriems suteiktas bedarbio statusas, iš jų: 530 (39,7 proc.) moterų, 804 (60,3 proc.) vyrai, 738 (55,3 proc.) gyvenantys kaimo vietovėse, 11 (0,8 proc.) absolventų, 301 (22,6 proc.) neturintis profesinio pasirengimo, 334 (25 proc.) jaunuoliai iki 29 m., 467 (35 proc.) asmenys nuo 50 m.

Zarasų rajono savivaldybėje 2024 m. sausio 1 d. registruotas 461 darbo rinkai besirengiantis asmuo, kuriems nustatytos įsidarbinimą ribojančios aplinkybės (stokoja socialinių įgūdžių ir (ar) motyvacijos dirbti; turi prižiūrėti ir (ar) slaugyti šeimos narį ar kartu gyvenantį asmenį; apribotas disponavimas pinigineis lėšomis, esančiomis kredito įstaigos (įstaigų), mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigos sąskaitoje (sąskaitose), ir (ar) antstolio, kitų institucijų ar pareigūnų nurodymu priverstinai nurašomos piniginės lėšos skolai apmokėti, neturi galimybių atvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos į darbo vietą; turi priklausomybę nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų), numatytos Lietuvos Respublikos užimtumo įstatymo 22 straipsnio 7 dalyje.

Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 10 d. sprendimu Nr. T-8 „Dėl pavedimo koordinuoti Zarasų rajono savivaldybės užimtumo didinimo programos Paslaugų teikimą“ pavesta Zarasų rajono socialinių paslaugų centrui koordinuoti Zarasų rajono savivaldybės užimtumo didinimo programos paslaugų teikimą (toliau – užimtumo didinimo programa) ir vykdyti atvejo vadybininko funkcijas.

2023 m. pagal užimtumo didinimo programą paslaugos buvo suteiktos – 73 asmenims. Individualios psichologo konsultacijos buvo suteiktos – 56, teisininko paslaugos – 23, motyvacijos mokymai – 53, priklausomybių konsultanto paslaugos – 40, pavėžėjimo paslaugos – 13, finansinio raštingumo mokymai – 16 asmenų. Taip pat užimtumo didinimo programoje dalyvaujantiems asmenims buvo teikiama informacija, sprendžiant įvairias asmens problemas, paslauga suteikta 35 asmenims, konsultuojami socialiniais, sveikatos ir kitais klausimais 25 asmenys, tarpininkavimo paslauga suteikta 12 asmenų, atstovavimo – 5 asmenims, suteikta palydomoji paslauga 9 asmenims.

Užimtumo didinimo programai įgyvendinti 2023 m. buvo skirta 70,21 tūkst. Eur.

2024 m. bus įgyvendinamos užimtumo didinimo programos priemonės ir teikiamos paslaugos:

1. Individualios psichologo konsultacijos – tikslas integruoti, grąžinti asmenį į darbo rinką, sprendžiant jo asmenines problemas.

2. Individuali teisininko pagalba – paskatinti grįžti į darbo rinką išsiskolinimų turinčius asmenis, kuriems apribotas disponavimas pinigineis lėšomis ir (ar) antstolio, kitų institucijų ar pareigūnų nurodymu priverstinai nurašomos pinigines lėšos skolai apmokėti.

3. Individualūs motyvaciniai mokymai – motyvuoti, skatinti grįžti į darbo rinką (aiškintis nedarbo priežastis, padėti parašyti gyvenimo aprašymą, mokinti internetinėje erdvėje kaip susirasti darbą).

4. Individuali priklausomybių konsultanto pagalba – tikslas informuoti alkoholi vartojančius asmenis apie alkoholio vartojimo riziką, pasekmes, padėti integruotis į darbo rinką, sprendžiant priklausomybių ligas.

5. Pavėžėjimo paslauga – organizuoti pavėžėjimą į (iš) darbo, užsiėmimus.

6. Konsultavimas (socialiniais, sveikatos, buities klausimais).

7. Tarpininkavimas (tarpininkavimas tarp asmens ir jo aplinkos).

8. Atstovavimas (antstolių klausimais, pagalba siunčiant pažymas).

9. Palydomoji paslauga – tikslas palydėti ir padėti tikslinėms grupėms gauti socialines paslaugas, sveikatos, švietimo ir kitas paslaugas.

10. Finansinio raštingumo mokymai.

Rajono demografinę ir socialinę situaciją atspindi gyventojų skaičius, jų pasiskirstymas kaimo ir miesto vietovėse, gyventojų amžius, vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė, natūrali gyventojų kaita, santuokų ir ištuokų skaičius.

Zarasų rajono gyventojų pokytis 2020–2023 m.

	Zarasų rajono gyventojai			
	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Mieste	6444	6447	6417	6370
Kaime	8191	8191	8242	8199
Iš viso:	14 635	14638	14659	14569

Šaltinis: Valstybės duomenų agentūra

Vadovaujantis Zarasų rajono socialinių paslaugų centro duomenimis, pagalbos namuose paslaugų ir dienos socialinės globos paslaugų asmens namuose poreikis didėja. Didžioji Zarasų rajono gyventojų dalis gyvena kaime, todėl itin didelis dėmesys turi būti skiriamas kaime ir vienkiemiuose gyvenančių asmenų socialinių paslaugų plėtojimui ir socialinės atskirties prevencijai. Visuomenė sensta, taigi šių paslaugų reikės daugiau.

Plėtojant socialines paslaugas rajone, prioritetu išlieka nestacionarių paslaugų plėtra kaime bei teikiamų paslaugų kokybė, nes šios paslaugos yra ženkliai pigesnės nei stacionarios paslaugos, teikiamos socialinės globos įstaigose. Kaime didžiąją paslaugų gavėjų dalį sudaro senyvo amžiaus žmonės, todėl toliau planuojama plėsti pagalbos į namus paslaugas kaime gyvenantiems senyvo amžiaus asmenims ir asmenims su negalia.

Šias paslaugas Zarasų rajono gyventojams teikia Zarasų rajono socialinių paslaugų centro individualios priežiūros darbuotojai, tačiau daliai senyvo amžiaus neįgalių asmenų (pvz., vienišiams, gyvenantiems rajone) nestacionarios socialinės paslaugos teikiamos tik iš dalies. Nuo 2024 m. balandžio mėn. pagalbos į namus paslaugas teks ir Viešoji įstaiga „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“.

Zarasų rajono seniūnijose dirba 10 socialinio darbo organizatorių, organizuojančių socialinės priežiūros paslaugas seniūnijos gyventojams. Būdami arčiausiai rajono gyventojų, geriausiai žino jų problemas ir poreikius. Jie kaime gyvenantiems asmenims teikia bendrąsias socialines paslaugas, tarpininkauja dėl socialinės priežiūros ir globos paslaugų skyrimo, padeda vienišiams asmenims su negalia gydymo įstaigose, tvarkant medicininius dokumentus.

Nevyriausybinių organizacijų ar bendruomenių sprendžiamų socialinių problemų sėkmę lemia tai, kad jų struktūra yra lankstesnė, mažesnis reikalingos dokumentacijos kiekis. Visa tai leidžia greičiau reaguoti į klientų pageidavimus.

Taigi, senyvo amžiaus asmenys ir asmenys su negalia bei jų šeimos, vieni gyvenantys asmenys ir bendrai gyvenantys asmenys, auginantys vaikus bei asmenys, patyrę socialinę riziką, yra pagrindiniai paslaugų gavėjai Zarasų rajone.

Zarasų rajono socialinių paslaugų centras aprūpina transportu socialinius darbuotojus, dirbančius su gyventojais kaimo vietovėse, kad pasiekti atokiaose vietose gyvenančius asmenis.

Įgyvendinat Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatas, per 2023 m. buvo 13 laikinosios globos (rūpybos) koordinuojamų atvejų globos centre, iš jų: 8 – globojami pas laikinus globėjus (rūpintojus) šeimose, 5 – pas budinčius globotojus.

2024 m. bus sudaroma Zarasų rajono savivaldybės globėjų pritraukimo ir visuomenės informavimo apie globą darbo grupė, kurios tikslas sudaryti ir įgyvendinti globėjų pritraukimo ir visuomenės informavimo apie globą planą.

Ypatingas dėmesys bus skiriamas viešinimui vaikų, likusių be tėvų globos, globai (rūpybai) šeimose, intensyviai ieškant asmenų, norinčių ir galinčių tapti vaikų, likusių be tėvų globos, globėjais (rūpintojais), bus ieškoma galimybių skirti paramą bei plėsti paslaugų asmenims, globojantiems vaikus, spektrą.

Zarasų rajone veikia du bendruomeniniai vaikų globos namai (Užtiltės k., Dusetų sen., Zarasų r. sav., Palaukės g. 12, Zarasuose), kuriuose gyvena bei gauna ilgalaikės socialinės globos paslaugas 11 likusių be tėvų globos vaikų. Šiems vaikams numatoma aktyviai ieškoti globėjų (rūpintojų) visoje Lietuvoje, kad būtų sudaryta galimybė toliau gyventi šeimai artimoje aplinkoje.

2024 m. kaip ir anksčiau bus atliekamas vaiko ir šeimos poreikių vertinimas. Nustačius vaikui ar šeimai pagalbos poreikį, teikiamos socialinės paslaugos: šeimos socialinė priežiūra, psichologo pagalba ar pozityvios tėvystės mokymai ar kita pagalba pagal poreikį. Jeigu vaikui nustatomas apsaugos poreikis, tai pirmiausia taikomas naujas laikinosios priežiūros institutas, tai reiškia, kad vaikas iš tėvų nėra paimamas, bet saugumas užtikrinamas padedant giminaičiams, artimiesiems asmenims ar perkeliant vaiką kartu su vienu iš tėvų į Zarasų rajono socialinių paslaugų centro Krizių centrą. Krizių centre šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, teikiamos bendrosios ir šeimos socialinės priežiūros paslaugos, laikino apgyvendinimo paslaugos, psichosocialinė pagalba. Pagrindinis šių paslaugų tikslas, kad kiekvienas vaikas augtų savo biologinėje šeimoje. Socialinis darbas su šeimomis auginančiomis vaikus ir toliau aktyvės.

Nagrinėjant socialinių paslaugų gavėjų grupes, viena iš aktualesnių socialinių paslaugų gavėjų grupė – suaugę asmenys, patiriantys socialinę riziką. Tai asmenys, neturintys pastovaus būsto, piktnaudžiaujantys alkoholiu, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kurie iš dalies ar visiškai netekę gebėjimų savarankiškai rūpintis savimi ar kitais šeimos nariais, smurtauojantys. Asmenims teikiamos bendrosios socialinės paslaugos. Nuo 2024 metų įgyvendinamas projektas iš Europos socialinio fondo+ lėšų bendrai finansuojamas „Materialinio nepritekliaus mažinimas Lietuvoje“

projektas Nr. MNM-V-2023-V-01-01. Rajono nepasiturintiems asmenims (šeimoms) bus išduotos socialinės kortelės – skirtos projekto dalyviui atsiskaityti už įsigyjamus maisto produktus ir (ar) būtinąjį vartojimą prekes ir donacija – surinktas paaukotas maistas iš prekybos vietų ir produktų tiekimo vietų bus atiduotas projekto dalyviams. Socialinė kortelė – 25 Eur vienam asmeniui per ketvirtį ir maisto donacija – 5 kg vienam asmeniui per ketvirtį. Kortelių gavėjų skaičius 2024 m. I ketv. – 823, iš jų 212 Zarasų miesto, maisto donacijų gavėjų skaičius – 621, iš jų 211 Zarasų miesto. Socialines korteles aptarnaus UAB „MAXIMA“ – jas pasirinko 659 gavėjai, UAB „IKI Lietuva“ – jas pasirinko 86 gavėjai ir UAB „Svaita“ – jas pasirinko 78 gavėjai.

Labiausiai nepasiturintiems asmenims skiriama vienkartinė pinigine parama, tarpininkauja seniūnijų socialiniai darbuotojai dėl asmens dokumentų sutvarkymo, sudaroma galimybė naudotis pirmine teisine pagalba bei ieškoma kitų paramos formų. Nors ir ieškoma įvairių paramos formų, kaip padėti suaugusiems asmenims, patiriantiems socialinę riziką, tačiau šių paslaugų gavėjų grupei ir toliau kyla neaiškumų sprendžiant jų problemas. Sudarius galimybę gauti kvalifikuotą psichologų pagalbą, dažniausiai jos atsisako. Atsiradus problemų pavieniams asmenims yra ieškoma įvairių sprendimo būdų kaip padėti išspręsti susidariusią situaciją.

Didelė socialinių paslaugų gavėjų grupė – socialinę riziką patiriančios šeimos ir jose augantys vaikai. Jiems intensyviai organizuojant socialines paslaugas yra siekiama sumažinti neigiamas socialinių problemų pasekmes.

Dažniausiai šeimose vyrauja šios pagrindinės problemos dėl kurių joms pradeda taikyti atvejo vadyba: piktnaudžiavimas alkoholiu, psichotropinėmis ar toksinėmis medžiagomis, ilgalaikis nedarbas, kvalifikacijos neturėjimas, šeimyninių santykių nestabilumas, konfliktai šeimoje, smurto naudojimas, jaunėjantys ar net nepilnamečiai asmenys, tampantys tėvais, tėvų socialinių įgūdžių auklėjant vaikus stoka, tėvų nedarbas bei socialinių paslaugų, skirtų šioms šeimoms, jose augantiems vaikams, nepriėmimas. Šiose šeimose augantys vaikai neturi tinkamų sąlygų pozityviai socializacijai, patiria smurtą, skurdą, tėvų nepriežiūrą, naudojama psichologinė, fizinė prievarta tarp tėvų ir vaikų, tėvai vengia dalyvauti bendruomeninėje veikloje. Taip pat stebima tendencija, kad socialinę riziką dažniau patiria tie asmenys, kurie patys užaugę tokiose šeimose. Tokie asmenys neturi susiformavusių įgūdžių bei gebėjimų kuriant šeimas, nemoka tvarkytis buityje, nesugeba tvarkyti finansinių klausimų, negeba parinkti tinkamus vaikų auklėjimo metodus.

Socialinę riziką patiriančioms šeimoms ir jose augantiems vaikams teikiamos socialinės priežiūros šeimos paslaugos, kurias teikia Zarasų rajono socialinių paslaugų centras. Savivaldybėje šių paslaugų teikimui nėra pasitelktas nevyriausybinis sektorius, kas turėtų tapti prioritete dalimi sudarant šį planą.

Socialinę riziką patiriančių šeimų ir jose augančių vaikų statistika

	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Socialinę riziką patiriančios šeimos	84	110	97	83
Jose augantys vaikai	204	225	206	169

Darbai su socialinę riziką patiriančiomis šeimomis socialiniai darbuotojai sudarinėja atskirus pagalbos planus, kuriuose išsikelia šeimai svarbias problemas ir padeda jas spręsti bendradarbiaujant su kitomis institucijomis (VTAS, mokyklomis, gydymo įstaigomis, jaunimo centru ir k.t.). Vyksta pastovus darbas su šiomis šeimomis ir jose augančiais vaikais, tačiau negalime tikėtis, greitų ir ryškių pokyčių, nes šeimos ne visada noriai priima jiems teikiamą pagalbą, tai ilgo ir intensyvaus darbo rezultatas.

Kriziniu laikotarpiu dėl socialinių įgūdžių stokos tėvai ar vienas iš tėvų kartu su vaikais yra laikinai apgyvendinami Krizių centre ir teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos iki 6 mėnesių, o esant būtinumui paslaugos pratęsimos dar ilgiau. Taip yra stengiamasi išvengti vaikų paėmimo iš šeimos, o vaikams nereikia steigti laikinosios globos ir skirti socialinių paslaugų socialinės globos įstaigoje. Vaikas (-ai) nepraranda socialinio ryšio su tėvais.

Smurtą patyrusiems vaikams ir jų šeimoms organizuojama įvairi pagalba: psichologo konsultacijos, skirtingų sričių specialistų pagalba, tarpininkavimas įvairiose institucijose ir pan.

Pagrindinis tikslas – išsaugoti vaikus šeimose ir sudaryti kuo geresnes sąlygas vaikams tėvų namuose, nepažeidžiant jų interesų ir teisių.

Svarbu paslaugas organizuoti taip, kad socialinė atskirtis būtų mažinama įtraukiant vietos bendruomenes. Šiuo metu kiekvienoje seniūnijoje dirba socialiniai darbuotojai darbui su šeimomis, skatinami įsitraukti aktyvūs bendruomenės nariai, mokyklų bendruomenės. Jų bendradarbiavimas efektyviau padeda spręsti atsirandančias problemas šeimoje. Tačiau vietos bendruomenėse paslaugų šiuo metu trūksta, todėl reikalinga jų plėtra.

Tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius.

Įvairių problemų sprendimuose dalyvauja ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius (toliau – TBK). Pagrindinė TBK veikla – tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinavimas, siekiant sudaryti palankias sąlygas vaikams ir jų tėvams (globėjams / rūpintojams) gyventi saugioje aplinkoje, sudarant palankias sąlygas vaiko gerovei, padedant jo tėvams (globėjams / rūpintojams) kurti saugią aplinką, užtikrinti gyvenimo, asmeninių bei socialinių ryšių kokybę. TBK renka, kaupia ir analizuoja informaciją, susijusią su vaiku ir jo aplinka, jos pagrindu priima sprendimą dėl prevencinių, tęstinių priemonių taikymo, siekdamas konkrečios institucijos teikiamos pagalbos vaikui ir / ar jo tėvams (globėjams, rūpintojams) efektyvesnio organizavimo arba nustato koordinuotai teikiamų švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikį. Jis rūpinasi reikiama dokumentais, patvirtinančiais koordinuotai teikiamos švietimo pagalbos, socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų poreikį, organizuoja ir koordinuoja teikiamą pagalbą, bendradarbiauja ir pagal poreikį organizuoja bendrus pasitarimus su atsakingais asmenimis, rengiančiais ir įgyvendinančiais koordinuotai teikiamas švietimo pagalbos, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas vaikui bei jo tėvams (globėjams / rūpintojams), kitais savivaldybės administracijos darbuotojais, atsakingais už vaiko gerovės užtikrinimą, informuoja visuomenę apie galimybę vaikams bei jų tėvams (globėjams / rūpintojams) gauti koordinuotai teikiamas švietimo pagalbos, socialines ir sveikatos priežiūros paslaugas.

Nagrinėja specializuotos kompleksinės pagalbos, socialinių paslaugų ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems ir (ar) smurto artimoje aplinkoje patiriantiems asmenims, ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims teikimo gerinimo savivaldybėje klausimus, analizuoja, kaip savivaldybėje įgyvendinama apsauga nuo smurto artimoje aplinkoje, smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims politika.

Pasikeitusi ekonominė šalies ir rajono situacija. Esant nepalankioms demografinėms tendencijoms – gimstamumo mažėjimas, šeimos struktūros kitimas (daugėja šeimų, kuriose yra tik vienas iš tėvų, dažniausiai – motina), visuomenės senėjimas, didėjanti jaunų žmonių migracija sąlygoja socialinių problemų gausėjimą, didesnę formalios ir neformalios globos poreikį, dėl kurio auga socialinių paslaugų paklausa ir tuo pačiu išlaidos socialinei apsaugai.

Gimstamumo ir mirtingumo rodikliai Zarasų rajone

Zarasų rajono gyventojai	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Gimė	103	84	72	67
Mirė	348	398	325	288

Šaltinis: Zarasų rajono savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyriaus bendra statistika.

Zarasų rajono savivaldybės socialinių paslaugų teikimo stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė

Stiprybės

- sukurta socialinių paslaugų bazė su pakankamu socialinių paslaugų teikėjų tinklu;
- nuolatinis socialines paslaugas teikiančių specialistų kvalifikacijos kėlimas, mokymai;

- glaudus bendradarbiavimas tarp Savivaldybės administracijos ir paslaugas teikiančių įstaigų, organizacijų;
- aktyviau į socialinių paslaugų teikimą įsitraukia nevyriausybines organizacijas, užtikrinančios didesnę paslaugų įvairovę bei prieinamumą.

Silpnybės

- netolygiai išplėtotas socialinių paslaugų tinklas;
- pilnai nepatenkintas socialinių paslaugų poreikis, asmenims su psichikos ir (ar) intelekto negalia;
- dalis viešosios infrastruktūros nėra pritaikyta asmenims su negalia;
- socialinio būsto paklausa viršija pasiūlą;
- bendruomeninių socialinių paslaugų ribota aprėptis ir įvairovė;
- nevyriausybines organizacijas nepakankamai įtrauktos į socialinių paslaugų teikimą bei vis dar silpni NVO ir bendruomenių administraciniai gebėjimai, nepakankama projektinė veikla;
- pašalpų mokėjimo tvarka neskatina bedarbio ieškotis darbo.

Galimybės

- aktyvesnis bendruomenės, NVO įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą;
- socialinio verslo plėtra;
- galimybė plėtoti tarpinstitucinį bendradarbiavimą sprendžiant socialines problemas;
- finansinė emigravusių asmenų pagalba šeimoms nariams, esantiems savivaldybėje skatins plėtoti socialinių paslaugų spektrą;
- socialinių paslaugų prieinamumo didinimas, organizuojant paslaugų teikimą namuose,
- įvairių finansavimo šaltinių pritraukimas (valstybės dotacijos, ES fondų lėšos ir kt.)

Grėsmės

- blogėjanti demografinė situacija ir visuomenės senėjimas didina poreikį socialinėms paslaugoms;
- didėjančios socialinės globos ir kitų socialinių paslaugų kainos tampa vis didesne našta Savivaldybės biudžetui;
- didelė teisės aktų, reglamentuojančių socialinių paslaugų teikimą, kaita;
- nepakankamas socialinių paslaugų prieinamumas skatins socialinės atskirties didėjimą;
- pertvarkos socialinėje srityje reikalauja organizacijų patirties ir pasirengimo įgyvendinti šiuos procesus ir papildomų lėšų.

10. Kiti rodikliai. 2023 m. Valstybės duomenų agentūros duomenimis Zarasų rajone gyveno 14 569 gyventojų. Per paskutiniuosius penkerius metus gyventojų skaičius Lietuvoje sumažėjo 6,1 proc., rajone taip pat nuolat mažėjo. Sumažėjimą lėmė padidėjusi migracija, padidėjęs mirtingumas ir sumažėjęs gimstamumas. Pagrindinė rajono gyventojų mažėjimo priežastis – kasmet didėjantis mirtingumas ir palyginus mažas gimstamumas, migracija.

Valstybės duomenų agentūros duomenimis ir atsižvelgiant į Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro pateiktą Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, Zarasų rajono savivaldybės gyventojų skaičius 1996–2022 m. laikotarpiu sumažėjo 9 634 gyventojais, arba – 39,44 proc. Tai viena iš labiausiai depopuliacijos paliestų savivaldybių – kaip ir visas platesnis Šiaurės Rytų Lietuvos regionas. Imant trijų metų vidurkį, vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Zarasų rajono savivaldybėje buvo 4,5 m. trumpesnė nei šalies vidurkis (Zarasų rajone 71,3 m., Lietuvoje – 75,8 m.).

Kasmet Zarasų rajono savivaldybėje mažėja jaunesnio 0–17 ir 18–44 amžiaus gyventojų ir analogiškai daugėja vyresnio 45–64 ir 65+ amžiaus rajono gyventojų. 2022 m. rajone gimė 73 vaikai – 6 vaikais mažiau nei 2021 m. Mirė 313 asmenų ir tai yra 82 asmenimis mažiau nei 2021 metais, tačiau natūralus gyventojų prieaugis jau eilę metų išlieka neigiamas. Zarasų rajono savivaldybėje bendrasis gyventojų mirtingumas nemažėja dėl mirčių nuo kraujotakos sistemos ligų – 187 asmenys, antroje vietoje nuo piktybinių navikų – 49 asmenys, trečioje vietoje mirtingumas nuo išorinių priežasčių – 21 asmuo. Nuo COVID-19 ligos 2022 m. Zarasų rajone mirė 16 asmenų.

2022 m. darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, rodiklis yra žaliajoje zonoje (Zarasų rajone 60,2/10 000 gyv., o Lietuvos vidurkis siekia 68,1,1/10 000 gyv.).

Nedarbas – viena pagrindinių emigracijos priežasčių. O didėjant emigracijos mastui, auga socialinių paslaugų poreikis vyresnio amžiaus rajono gyventojams.

Ilgalaikis nedarbas – viena opiausių kaip Lietuvos, tai ir Zarasų rajono darbo rinkos problemų. Dauguma ilgalaikių bedarbių yra vyresnio amžiaus, 30–49 metų, turintys sveikatos problemų, todėl negalintys dirbti, taip pat socialinę riziką patiriantys, vengiantys darbo asmenys.

Šių asmenų, taip pat priešpensinio amžiaus bedarbių įdarbinimas bei socialinė parama tampa vis rimtesne problema.

2024 m. sausio mėn. vidutinis metinis bedarbių procentas nuo darbingo amžiaus gyventojų

Utenos apskritis	Vidutinis metinis nedarbo lygis
Anykščiai	11,5 proc.
Ignalina	13,4 proc.
Molėtai	9,4 proc.
Utena	8,0 proc.
Visaginas	10,8 proc.
Zarasai	11,4 proc.

Šaltinis. Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Zarasų skyrius.

ANTRASIS SKIRSNIS ESAMOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ

11. Socialinių paslaugų įstaigos Zarasų rajono savivaldybėje.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				iš viso	iš savivaldybės
1.	Socialinės globos namai	1.1. Zarasų socialinės globos namai (teikiamos atokvėpio, trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos, dienos socialinės globos paslaugos institucijoje);	Valstybės	194	44
		1.2. Salako socialinės globos namai (ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa institucijoje);	Savivaldybės	30	30
		1.3. Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“(ilgalaikė ir trumpalaikė socialinė globa institucijoje).	Savivaldybės	19	19
2.	Šeimynos	„Eglės namučiu“ šeimyna.	-	8	3
3.	Laikino gyvenimo namai	-	-	-	-
4.	Dienos socialinės	-	-	-	-

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				iš viso	iš savivaldybės
	globos centrai				
5.	Savarankiško gyvenimo namai	Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“.	Savivaldybės	5	5
6.	Socialinės priežiūros centrai	6.1. VO „Gelbėkit vaikus“; 6.2. Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga; 6.3. VšĮ „Žvaigždynai“; 6.4. Zarasų rajono Sadūnų kaimo bendruomenė; 6.5. Dusetų bendruomenė; 6.6. Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“; 6.7. Salako bendruomenė „Sakalas“.	Asociacija Asociacija Viešoji įstaiga Asociacija Asociacija Biudžetinė įstaiga Asociacija	25 26 20 15 25 12 15	25 26 20 15 25 12 15
7.	Bendruomeninės įstaigos	Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centro „Kartų namai“ bendruomeniniai vaikų globos namai (2 BVGN).	Savivaldybė	10	10
8.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras ir kt.)	8.1. Zarasų rajono socialinių paslaugų centras; (Pagalbos į namus ir dienos socialinės globos tarnyba, paramos šeimai tarnyba, laikino apgyvendinimo tarnyba, nakvynės namai, Globos centras, Krizių centras, vykdo Bendruomeninių šeimos namų funkciją, teikia kompleksines paslaugas šeimai (asmeniui), teikia potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieškos paslaugą). 8.2. Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga (teikia socialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su negalia); 8.3. Zarasų rajono neįgaliųjų draugija (teikia socialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su negalia); 8.4. VšĮ LASS Šiaurės rytų	Savivaldybė Savivaldybė Savivaldybė Asociacija Asociacija Viešoji įstaiga	388 198 204 110 15 16	388 198 204 110 15 16

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas pagal žmonių socialines grupes	Socialinių paslaugų įstaigos pavadinimas	Pavaldumas	Vietų (gavėjų) skaičius	
				iš viso	iš savivaldybės
		centras (teikia socialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su negalia);			
		8.5. Viešoji įstaiga „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ (pagalbos į namus paslaugos);	Viešoji įstaiga		Nuo 2023-04-06 veiklos nevykdo, buvo projekto lėšos, nuo 2024-04 mėn. iš SB lėšų
		8.6. Viešoji įstaiga „Neformalaus ugdymo namai“ (socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas, atkūrimas, psichosocialinės pagalbos paslaugos, palydėjimo paslauga jaunuoliams nuo 16 iki 24 m., kurie gyvena patiriančioms riziką šeimose, kuriems buvo teikta socialinė globa institucijoje);	Viešoji įstaiga		nuo 2023-07-03 veiklos nevykdo, buvo projekto lėšos
		8.7. Viešoji įstaiga „Gėris rankose“ (pagalbos į namus paslaugos).	Viešoji įstaiga	-	-

12. Socialinių paslaugų infrastruktūros išsidėstymas ir socialinių paslaugų teikimo savivaldybėje (seniūnijose) pakankamumo lygis.

Vienas iš socialinių paslaugų organizavimo principų, numatytų Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatyme, yra socialinių paslaugų prieinamumas, t. y. paslaugos turi būti teikiamos kuo arčiau gyvenamosios vietos. Visų socialinių įstaigų pagrindinis tikslas – padėti išspręsti asmeniui ar jo šeimai kylančias problemas, suteikiant klientui jo individualius poreikius atitinkančias kokybiškas socialines paslaugas.

Paslaugos teikiamos visoms pagrindinėms socialinių paslaugų gavėjų grupėms, t. y. vaikams, likusiems be tėvų globos, vaikams iš šeimų, patiriančių socialinę riziką, ir jų šeimoms, asmenims su negalia ir vaikams ir jų šeimoms, senyvo amžiaus žmonėms ir jų šeimos nariams, rizikos grupės asmenims ir šeimoms, psichinę ir (ar) intelekto negalią turintiems asmenims.

Zarasų rajono savivaldybės teritorijoje 2023 m. socialines paslaugas įvairioms klientų grupėms teikė 16 socialinių paslaugų įstaigų ar organizacijų, iš jų: 2 stacionarios, 6 priklausančios nevyriausybinėms organizacijų sektoriui ir viešosios įstaigos, 2 nestacionarios socialinių paslaugų įstaigos, 2 šeimynos bei 4 bendruomenės, veikė 2 bendruomeniniai vaikų globos namai (toliau – BVGN). Pagal savo pavaldumą 1 pavaldi Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo

ministerijai, 3 – Zarasų rajono savivaldybei ir 10 priklausė NVO sektoriui. Didžiausia socialinių paslaugų įstaigų dalis 2023 m. priklausė nevalstybiniam sektoriui.

Socialinių paslaugų teikėjai

Paslaugų teikėjai	Socialinių paslaugų įstaigos	
	skaičius	dalis (%)
1. Valstybinė įstaiga	1	6
2. Savivaldybių įstaigos	3	19
3. NVO sektorius	6	38
4. Bendruomenės	4	25
5. Šeimynos	2	6

Vadovaujantis Socialinių paslaugų katalogu, socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra, t. y. atokvėpio paslaugų, savarankiško gyvenimo namų, grupinio gyvenimo namų, kompleksinių paslaugų šeimai, prevencinių socialinių paslaugų yra viena iš prioritetinių sričių 2024 metais.

Zarasų rajone veikia stacionari įstaiga Zarasų socialinės globos namai, kurių steigėja yra Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Zarasų socialinės globos namai įsikūrę Zarasų mieste, teikia ilgalaikes ir trumpalaikes socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus asmenims, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis ir asmenims, kuriems dėl intelekto negalios ar psichinių sutrikimų nustatytas 0–40 procentų darbingumo lygis, specialusis nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis arba nustatytas didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis visiems šalies gyventojams. 2023 m. Socialinės paramos skyrius gavo 20 prašymų apsigyventi socialinės globos namuose. Įvertinus pagyvenusius asmenis su negalia socialinę aplinką bei sveikatos būklę, galima teigti, kad pastaruoju metu pastebima tendencija apgyvendinti pagyvenusį ar asmenį su negalia socialinės globos namuose, tuo tarpu kai prieš porą metų dažniausiai asmenis, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis, prižiūrėjo ir slaugė namuose artimieji arba vaikai pasiimdavo pas save prižiūrėti. Visi gauti prašymai apsigyventi Zarasų socialinės globos namuose per paskutinius metus buvo patenkinti. Kadangi Zarasų rajonas yra senstantis rajonas manome, kad ir ateityje šių paslaugų poreikis nemažės.

Zarasų socialinės globos namai teikia šias socialinės globos paslaugas:

1) „Atokvėpio“ (trumpalaikės socialinės globos) paslaugas asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra. Šios paslaugos tikslas – suteikti trumpalaikį poilsį šeimos nariams, prižiūrintiems asmenis negalia. „Atokvėpio“ paslauga teikiama ne mažiau kaip 8 val. per parą, iki 1 mėn.;

2) dienos socialinės globos paslauga suaugusiems asmenims su negalia bei senyvo amžiaus asmenims teikiama nuo 3 iki 8 val. per dieną, 5 kartus per savaitę darbo valandomis ir darbo dienomis. Dienos socialinė globa – tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė pagalba institucijoje dienos metu, skatinant asmens savarankiškumą. Asmuo į įstaiga atvežamas įstaigos transportu ir po darbo dienos nuvežamas atgal į namus.

Veikia grupinio gyvenimo namai, kuriuose gyvena 10 asmenų su psichine ir (ar) intelekto negalia.

Socialinių paslaugų teikimo funkciją Savivaldybė yra perdavusi jai pavaldžioms socialinių paslaugų įstaigoms, kurių šiuo metu Zarasų rajone yra trys: Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“ (toliau – Antazavės centras), Zarasų rajono socialinių paslaugų centras, Salako socialinės globos namai.

Antazavės centre 2023 m. veikė 2 bendruomeniniai vaikų globos namai (toliau – BVGN), namas Užtiltės kaime, Dusetų seniūnijoje, namas Palaukės g. 12, Zarasuose. BVGN šiuo metu gyvena 10 likusių be tėvų globos vaikų.

2024 m. Antazavės centre ir toliau veiks vaikų dienos centras. Vaikų dienos centro darbas yra veiksmingas, išpildo vaikų lūkesčius bei esminius užimtumo poreikius. Lankydami

vaikų dienos centrą vaikai sulaukia dėmesio, jiems sudaromos galimybės mokytis, ruošti namų darbus, ugdyti savo įgūdžius. Vaikai jaučiasi gerbiami ir vertinami, todėl gerėja jų psichinė, fizinė sveikata, socialinis elgesys, mikroklimatas pačiose šeimose. Antazavės centro vaikų dienos centrą lanko 12 vaikų, jo veikla yra akredituota.

Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“ 2024-01-24 gavo licenciją Nr. L000001138 ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimui. Asmenų tikslinė grupė – suaugęs asmuo su sunkia negalia, senyvo amžiaus asmuo, senyvo amžiaus asmuo su sunkia negalia.

Savarankiško gyvenimo namuose veikla iš dalies pradėta. Paslaugos teikiamos trimis senyvo amžiaus asmenims, dirba trys darbuotojai, kurie teikia socialinės priežiūros paslaugas.

Salako socialinės globos namai yra socialinių paslaugų įstaiga, kurios paskirtis – užtikrinti ilgalaikę ir trumpalaikę socialinę globą nesavarankiškiems ar iš dalies savarankiškiems senyvo amžiaus asmenims ar suaugusiems asmenims su negalia, kurie negali gyventi savarankiškai, naudotis kitomis bendruomenės paslaugomis ir kuriems būtina nuolatinė specialistų priežiūra.

Salako socialinės globos namuose yra 30 vietų, kuriuose teikiamos trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos. Kiekvienais metais juose gyvena 30 senyvo amžiaus gyventojų ir žmonių su negalia. Salako socialinės globos namų veikla yra licencijuota.

Zarasų rajono socialinių paslaugų centras (toliau – Centras) teikia prevencines, bendrąsias, specialiąsias socialines paslaugas Zarasų rajono gyventojams. Šiuo metu tai pagrindinė nestacionarių socialinių paslaugų įstaiga Zarasų rajone. Centre veikia dienos socialinės globos asmens namuose ir pagalbos į namus tarnyba. 2023 m. 168 pagyvenusiems asmenims ir asmenims su negalia buvo teikiamos pagalbos į namus paslaugos. 2023 m. gruodžio 31 d. pagalbos į namus paslaugos buvo teikiamos 133 asmenims. Paslaugos teikiamos pagal poreikį nuo 2 iki 10 valandų per savaitę. Centras teikia ir dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose. Tai visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinė specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba dienos metu. Paslaugų gavėjai suaugę asmenys su negalia, senyvo amžiaus asmenys.

Paslaugos teikiamos nuo 2 iki 8 valandų per dieną, iki 5 kartų per savaitę. 2023 m. dienos socialinė globa asmens namuose buvo teikiama 14 nuolatinę slaugą turinčiam Zarasų miesto ir rajono gyventojui.

Nakvynės namuose per ataskaitinį laikotarpį gyveno 19 paslaugų gavėjų, t. y. asmenys, neturintys gyvenamosios vietos, vieniši darbingo amžiaus, bet nedirbantys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų asmenys. Jiems buvo teikiamos bendrosios, laikino apgyvendinimo, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos. Krizių centre gyveno 32 asmenys, iš jų: 10 suaugusių šeimos asmenų ir 22 vaikai nuo 0 iki 16 m.

Per ataskaitinį laikotarpį 213 asmenims pagal poreikį buvo skirtos įvairios techninės pagalbos priemonės.

Centras, kaip Europos socialinio fondo agentūros partneris nuo 2023 m. sausio 1 d. pradėjo įgyvendinti projektą (Nr. 07-003-P-0001) „Integralios pagalbos teikimas ir plėtra Lietuvos savivaldybėse“ Veikla vykdoma Zarasų rajono savivaldybėje.

Projekto tikslas – užtikrinti integralios pagalbos tikslinės grupės asmenims teikimą ir plėtrą Lietuvos savivaldybėse. Projekto trukmė 2022 m. gruodžio 8 d. – 2026 m. gruodžio 31 d. Projektas finansuojamas 2021–2027 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos „Europos socialinio fondo +“ ir 2021–2027 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos bendrojo finansavimo lėšomis. Zarasų rajono socialinių paslaugų centrui iš projekto skirta 499348,00 Eur.

Centras kartu su projekto vykdytoju – Europos socialinio fondo agentūra – įgyvendina projektą (Nr. 07-007-P-0001) „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ kurio tikslas užtikrinti kompleksinių paslaugų šeimai teikimą ir plėtrą tikslinės grupės asmenims visoje Lietuvoje. Projektas finansuojamas 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos lėšomis. Projekto trukmė: 2023 m. birželis – 2029 m. liepa. Zarasų rajono socialinių paslaugų centrui iš projekto skirta 417083,58 Eur.

Centras dalyvauja Projekte „Paslaugų, skatinančių ir efektyviai palaikančių globą šeimos aplinkoje vystymas“ Projekto vykdytojas – Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo

tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Centro globos centras - projekto partneris. Projekto pradžia: 2023-07-01. Projektas finansuojamas 2021–2027 metų ES investicijų programos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Centrai iš projekto skirta 105 972,00 Eur. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo nuostatas, Centras vykdo Globos centro funkcijas. Globos centras, įgyvendina vaiko globėjo (rūpintojo) teises ir pareigas. Pagal sudarytą tarpusavio bendradarbiavimo ir paslaugų teikimo sutartį perduoda likusį be tėvų globos vaiką, socialinės rizikos vaiką prižiūrėti budinčiam globotojui. Globos centras vykdo mokymus pagal globėjų ir tėvių mokymo ir konsultavimo programas (toliau – GIMK), teikė ir organizavo socialines paslaugas bei reikalingą konsultacinę, psichosocialinę, teisę ir kitą pagalbą visiems įvaikintiems vaikams, socialinių globėjų, globėjų giminaičių (rūpinamiems) vaikams, budinčių globėjų prižiūrimiems vaikams bei budintiems globėjams, socialiniams globėjams, globėjams giminaičiams, tėviams ar asmenims, ketinantiems jais tapti, siekiant tinkamo vaiko, įvaikio ugdymo ir auklėjimo šeimai artimoje aplinkoje.

2023 metais Centras teikė socialinę priežiūrą 83 šeimoms, patyrusioms socialinę riziką, ir jose augantiems 169 vaikams.

Centre yra 11 pareigybių socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, 4 atvejo vadybininkai, 3,5 pareigybės individualios priežiūros darbuotojai, teikiantys socialinės priežiūros paslaugas šeimoms.

2024 m. ir toliau bus teikiama palydimoji paslauga grįžusiems iš pataisos įstaigų (paleistiems) asmenims. Palydimoji paslauga – visuma tarpusavyje susijusių paslaugų, kuriomis siekiama padėti asmenims prisitaikyti prie socialinės aplinkos, gauti reikiamą informaciją ir priėjimą prie socialinės paramos sistemos, atkurti ir (ar) sustiprinti ryšius su artimaisiais giminaičiais bei (ar) sugyventiniais, ugdyti jų gebėjimus spręsti kylančias socialines ir kitas problemas, atgauti darbui reikalingus įgūdžius ir (ar) jų įgyti, t. y. visapusiškai palengvinti asmenų socialinę integraciją.

Vyksta bendradarbiavimas su Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriumi, kartu su Socialinės paramos skyriaus atstovais, atvejo vadybininkais, socialiniais darbuotojais ir kitais specialistais periodiškai vyksta šeimų, patyrusių socialinę riziką, peržiūros, teikiama psichologo, psichiatro pagalba, taikoma atvejo vadyba.

2023 m. Centras teikė asmeninę pagalbą asmenims su negalia. Teikiamos šios paslaugos: pagalba rengiantis viršutinius drabužius, apsiaunant batus, pasirenkant tinkamą aprangą, maisto produktų pirkimas ir maisto ruošimas kartu su klientu, pagalba atsisedant į vėžimėlį ir atsistojant, judant kambaryje, lauke, socialinis bendravimas, poilsio ir laisvalaikio organizavimas. 2023 m. asmeninė pagalba buvo teikiama 10 asmenų. 2024 m. šios paslaugos teikimas bus tęsiamas. Planuojama teikti 20-iai neįgaliųjų asmeninę pagalbą namuose. Tam tikslui yra skirtos 41,3 tūkst. eurų valstybės biudžeto tikslinės dotacijos.

2024 m. siekiant įgyvendinti klausimus dėl vidutinės ir minimalios priežiūros skyrimo nepilnamečiams, ir toliau planuojama teikti kompleksines paslaugas ne tik vaikams bet ir jų tėveliams. Tėvams bus siūlomi pozityvios tėvystės mokymai, psichologo pagalba, lankymasis pas priklausomybių specialistą, bus siūloma dalyvauti Zarasų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro organizuojamuose renginiuose ir užsiėmimuose. Ir toliau bus vykdomas bendradarbiavimas su įstaigomis ir institucijomis, susijusiomis su smurto artimoje aplinkoje veikla.

Vadovaujantis Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1- 622 „Dėl Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Akredituotos socialinės priežiūros teikimo reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2021 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. 492 „Dėl Akredituotos socialinės priežiūros reikalavimų patvirtinimo“, Centrai suteikta teisė teikti akredituotą socialinę priežiūrą: pagalbą į namus, socialinę priežiūrą šeimoms, intensyvią krizių įveikimo pagalbą, apgyvendinimą nakvynės namuose, pagalbą globėjams (rūpintojams) budintiems globotojams, tėviams, ir šeimynų dalyviams, laikino apgyvendinimo paslaugas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2022 m. gruodžio 16 d. įsakymu Nr. A1-853 „Dėl Socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje finansavimo iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2023 m. akredituotas socialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su negalia teikė Zarasų karšto žmonių su negalia sąjunga, VšĮ LASS Šiaurės Rytų centras, Zarasų rajono neįgaliųjų draugija. Akredituotų vietų skaičius 2024 m. yra 141.

Zarasų rajone nevyriausybiniam sektoriui priklausančios įstaigos (toliau – NVO), atstovaujančios neįgaliesiems, vykdančios neįgaliųjų socialinę integraciją, organizuojančios neįgaliųjų užimtumą, poilsį, sportą, turizmą, kultūrinę veiklą, teikiančios socialinės reabilitacijos, transporto paslaugas, vykdančios vaikų socialinę priežiūrą sudaro 38 proc. visų Zarasų rajono socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų. 2023 m. rajone veikė 6 organizacijos, priklausančios NVO sektoriui:

- Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga,
- Zarasų rajono neįgaliųjų draugija,
- VšĮ LASS Šiaurės Rytų centras,
- VšĮ „Neformalaus ugdymo namai“
- Viešoji įstaiga „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“
- VšĮ „Žvaigždynai“.

Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga (toliau – Sąjunga) vienija daugiau nei 700 narių. Veikla vyksta per projektus, partnerius, rėmėjus, narių įnašus. Sąjunga prisideda informuodama visuomenę, formuodama socialinių paslaugų tinklą. Sąjungos įkurtame užimtumo dienos centre 2023 m. bus teikiamos savarankiškumo didinimo, užimtumo paslaugos, informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, sociokultūrinės, asmens higienos ir priežiūros paslaugos, transporto paslaugos. Veikla organizuojama projektų pagrindu, bendradarbiavimu su užsienio partneriais. Pagrindiniai tikslai – asmenų su negalia integracija į visuomenę, vykdant intervencijas į ankstyvąją reabilitaciją, ugdymą, savarankiškumą, darbinį ir laisvalaikio užimtumą, bei teikiant pagalbą ir paramą šeimoms, prižiūrinčioms asmenis su negalia. 2023 m. iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 18,0 tūkst. eurų transporto ir asmens higienos (dušo) paslaugoms teikti. Sąjunga šias paslaugas teikė apie 200 rajono gyventojų.

Zarasų rajono neįgaliųjų draugija, veikianti Dusetose, 2024 metais teiks individualios pagalbos neįgaliajam paslaugas, neįgaliųjų meninių gebėjimų lavinimo, socialinės reabilitacijos paslaugas, bus teikiamos informavimo, konsultavimo paslaugos.

VšĮ LASS Šiaurės Rytų centro veikla yra teikti sociokultūrinės paslaugas – tai aklių ir silpnaregių užimtumas, kultūrinė veikla, meninių įgūdžių ugdymas, kuris ypač svarbus netekusiems regėjimo, kalendorinių švenčių paminėjimas.

Ypač svarbu rajono akliesiems ir silpnaregiams techninės pagalbos priemonių gavimas. Zarasų rajono aklieji ir silpnaregiai iš dalies aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis. Lietuvos aklių ir silpnaregių sąjungos leidžiamas žurnalas „Mūsų žodis“ jau daugelį metų yra ypač skaitomas organizacijos narių tarpe.

Didesnė dalis socialines paslaugas teikiančių nevyriausybinių organizacijų savo veiklą vykdo mieste, todėl mieto gyventojams teikiamos šių įstaigų bendrosios socialinės paslaugos yra labiau prieinamos negu kaimo gyventojams.

Be šių, aukščiau išvardintų socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, socialinės paslaugos teikiamos ir kitose švietimo, sveikatos įstaigose, organizacijose, kurių pagrindinė veikla nėra socialinių paslaugų teikimas.

Socialinės paramos skyriaus darbuotojai be vykdomų socialinių paslaugų administravimo funkcijų teikia bendrąsias socialines informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo paslaugas.

Be jau įvardintų įstaigų ir organizacijų, veikia Zarasų anoniminių alkoholikų grupė. Siekiant mažinti globojamų (rūpinamų) vaikų skaičių, yra aktyviau vykdoma ankstyvoji prevencija organizuojant skubią pagalbą kiekvienai krizėje atsidūrusiai šeimai. 2023 m. Zarasų rajono savivaldybės administracija įgyvendino iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamą projektą „Bendruomeniniai šeimos namai „Saugi šeima“. Šio projekto pagrindinis

partneris buvo visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“. 2023 m. pasikeitus teisės aktams, Bendruomeninių šeimos namų projekto vykdytojas yra Europos socialinio fondo agentūra, o savivaldybės yra projekto partneriai. Zarasų rajono savivaldybės taryba pavedė Bendruomeninių šeimos namų funkciją vykdyti Socialinių paslaugų centrui ir teikti kompleksines paslaugas šeimai, t. y. individualių ir (ar) grupinių konsultacijų, savitarpio pagalbos grupių organizavimas ir teikimas asmenims, patiriantiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje organizavimas, tėvystės mokymų organizavimas ir teikimas – paslaugos, teikiamos šeimoms, norinčioms tobulinti ar įgyti tėvystės įgūdžių, siekiant išugdyti geriausias tėvų ir vaikų savybes, socialinių įgūdžių grupių vaikams ir paaugliams organizavimas, šeimos konsultavimas asmens (šeimos) namuose – konsultacijos asmens (šeimos) namuose (gyvenamojoje vietoje), gimus kūdikiui, nustačius neįgalumą ir (ar) specialiuosius poreikius asmeniui ir kt., pavėžėjimo paslaugos organizavimas asmenims (šeimoms), gaunantiems kompleksines paslaugas, vaikų priežiūros paslaugos. 2023 m. pradėtos teikti prevencinės paslaugos. Prevencinės socialinės paslaugos teikiamos asmenims (šeimoms, bendruomenėms), siekiant stiprinti asmens (šeimos) gebėjimą savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime, gilinti žinias ir ugdyti įgūdžius, kad ateityje būtų išvengta galimų socialinių problemų ir socialinės rizikos atsiradimo, skatinti bendruomenės socialinę atskirtį.

Jaunimas. Jaunimo politikos įgyvendinimą ir tinkamą jaunimo interesų atstovavimą Zarasų rajono savivaldybėje užtikrina Jaunimo reikalų koordinatorius.

Zarasų rajone Savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos statusą turinti nevyriausybinė organizacija Zarasų rajono jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“. Tai jaunimo organizacija, kurios pagrindinis veiklos tikslas – vienyti savivaldybės teritorijoje veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

Zarasų rajone sėkmingai vykdomas atvirasis darbas su jaunimu. Tai tokia darbo su jaunimu forma, kuria siekiama visiems jauniems žmonėms, nepriklausomai nuo jų socialinės padėties, suteikti galimybes saugiai leisti laisvalaikį, užsiimti juos dominančia veikla, o esant poreikiui – padedant kompetentingiems jaunimo darbuotojams spręsti kasdienybėje kylančius iššūkius ir klausimus. Atviras darbas savitas tuo, kad dalyvavimas siūlomose veiklose nėra saistomas „privalomumu“: norintis dalyvauti jaunas žmogus neprivalo išsipareigoti lankytis nuolat ir nustatytu laiku užsiimti tam tikra veikla – jaunas žmogus pats sprendžia, kaip naudoti savo laiką.

Atvirasis darbas yra skirtas jaunuoliams, kurie:

- ieško saugios aplinkos, naujų bendrumo, buvimo kartu formų;
- turi laisvo laiko, tačiau nežino, kaip ir kur jį turiningai praleisti;
- išsiskiria savo rūbais, kalba, elgesiu, taip išreikšdami savąjį kitoniškumą.

Ypatingas dėmesys skiriamas tiems jauniems žmonėms, kurie:

- dėl savo elgesio ar išvaizdos nepritaipo bendraamžių ar suaugusiųjų visuomenės;

- nemato tikslo savo gyvenime;
- stokoja motyvacijos mokytis ir jėgų kūrybiškai tvarkyti savąjį kasdienybę;
- linkę nusikalsti, vartoja alkoholį bei kitas svaiginamąsias medžiagas.

Atvirą darbą su jaunimu Zarasų rajone vykdo:

Zarasų atviras jaunimo centras – saugi vieta jaunimui pozityviai, prasmingai leisti laiką, turėti galimybę realizuoti save. Čia atliekamas darbas su jaunimu grindžiamas savanorišku jaunų žmonių apsisprendimu dalyvauti veikloje ir užtikrinanti jų įsitraukimą į veiklas. Atvirtajame jaunimo centre taip pat yra atliekamas konsultavimas (savęs pažinimo, įsidarbinimo, karjeros galimybių klausimais, lytinio švietimo, psichologinis). Atvirtajame jaunimo centre darbo metu visuomet dirba jaunimo darbuotojai. Veiklos nėra apmokestinamos, taip suteikiant galimybę įsitraukti visiems to norintiems.

Salako atvira jaunimo erdvė – saugi erdvė, skirta visiems 14–29 m. jaunuoliams, kuri ieško vietos, kur galėtų įdomiai ir saugiai praleisti laisvalaikį, bendrauti, susipažinti, užsiimti įvairiomis veiklomis, sužinoti naujų dalykų. Erdvė atvira visiems jauniems žmonėms, nepriklausomai nuo jų gyvenamosios vietos ar socialinio statuso. Atviros jaunimo erdvės darbo

metu visuomet būna jaunimo darbuotojas, dalyvavimas veiklose – savanoriškas. Veiklos nėra apmokestinamos, taip suteikiant galimybę įsitraukti visiems to norintiems.

2024 m. I ketv. bus atidaryta nauja Turmanto atvira jaunimo erdvė, kurio veikloje dalyvaus taip pat Turmanto miestelio ir aplink gyvenantis jaunimas.

Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių unikalių lankytojų skaičius 2023-aisiais metais siekė 250. Atvirųjų jaunimo centrų ir atvirųjų jaunimo erdvių bendras pasikartojančių lankytojų skaičius 2023 m. siekė 5600 lankytojų per metus.

2024 m. Zarasų atviras jaunimo centras vykdys ir mobilųjį darbą su jaunimu Zarasų rajono vietovėse, kur nėra įrengtų atvirųjų jaunimo centrų ar erdvių.

Zarasų rajone yra užtikrinamas šių darbo su jaunimu formų įgyvendinimas: atvirasis darbas su jaunimu, mobilus darbas su jaunimu, jaunimo praktinių įgūdžių ugdymas, jaunimo informavimas ir konsultavimas.

Zarasų rajone šiuo metu yra viena veikianti viena „Eglės namučių“ šeimyna, kurioje yra globojami 6 likę be tėvų globos vaikai.

Be šių aukščiau išvardintų socialinių paslaugų įstaigų ir organizacijų, socialinės paslaugos teikiamos ir kitose Savivaldybės įstaigose, kurių pagrindinė veikla nėra socialinių paslaugų teikimas: Zarasų rajono savivaldybės viešosios įstaigos Sveikatos centro Psichikos sveikatos centre, mokyklose, vaikų darželiuose. Čia dirbantys socialiniai darbuotojai rūpinasi ugdymo įstaigų nelankančiais, turinčiais elgesio problemų vaikais, socialinę riziką patiriančių šeimų vaikais.

TREČIASIS SKIRSNIS

SAVIVALDYBĖS GALIMYBIŲ TEIKTI SOCIALINES PASLAUGAS IR JŲ POREIKIO ĮVERTINIMAS

Zarasų rajono savivaldybėje kintant demografinėi situacijai, didėja socialinių paslaugų poreikis.

Lyginat su ankstesniais metais, savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai yra tenkinami geriau, tačiau vis dar nepakankamai. Pažymėtina, jog į socialinių paslaugų teikimą vis aktyviau įsitraukia ir rajone veikiančios nevyriausybinės organizacijos, tačiau organizacijų iniciatyvos dar labai trūksta kaimiškose rajono vietovėse. Tikslinga plėsti socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo bei pagalbos namuose paslaugų teikimą psichikos ir (ar) intelekto negalia turintiems asmenims. Tokias paslaugas galėtų teikti ir nevyriausybinės organizacijos.

Vis dar nemaža dalis nestacionarių socialinių paslaugų savivaldybės gyventojams nėra teikiamos. Paslaugų teikimui savivaldybei trūksta lėšų, nevyriausybiniam sektoriuje naujos socialinių paslaugų rūšys taip pat menkai plėtojamoms.

Apibendrinant galima teigti, kad dienos socialinė globa institucijoje ar asmens namuose yra viena iš galimybių tenkinti asmenų su negalia ir pagyvenusių asmenų socialinės globos poreikius, tačiau ne visuomet šių paslaugų pakanka. 2023 m. buvo maksimaliai tenkinamas ilgalaikės socialinės globos paslaugų poreikis. Daugiausia asmenims buvo suteikta bendrųjų paslaugų. Buvo teiktos transporto organizavimo paslaugos, pagalba į namus, dienos socialinės globos paslaugos institucijoje ir asmens namuose, socialinės priežiūros paslaugos socialinę riziką patiriančioms šeimoms, asmeninė pagalba ir socialinės reabilitacijos paslaugos neįgaliesiems. Socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų asmens namuose teikimas paslaugų gavėjų skaičiumi nežymiai kito. Vaikams iš socialinę riziką patiriančių šeimų paslaugos teiktos ir vaikų dienos centruose.

13. Socialinių paslaugų rūšys ir jų išvystymo normatyvai.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. sausio 20 d. įsakymu Nr. A1-23 patvirtinti socialinių paslaugų išvystymo normatyvai, kurie nustatyti numatant didesnę socialinių paslaugų aprėptį, daugiau dėmesio skiriant asmenų įtraukties didinimui per socialines paslaugas bendruomenėje, senyvo amžiaus asmenų savarankiškumo išsaugojimui teikiant socialines paslaugas asmens namuose ir bendruomenėje, pagalbai šeimoms, namuose prižiūrinčioms savo artimuosius su negalia.

Pateikiame 2023 m. socialinių paslaugų išvystymo normatyvus Zarasų rajono savivaldybėje. Normatyvai yra išdėstyti pagal atskiras socialinių paslaugų gavėjų grupes, nustatyti rodikliai rodo, kiek atitinkamos socialinės paslaugos gavėjų tenka 1000 asmenų, priklausančių šiai gavėjų socialinei grupei Savivaldybėje, lyginant su Lietuvos respublikos mastu nustatytais socialinių paslaugų išvystymo normatyvais 1000 gyventojų. Pateikiamas ir siektinas paslaugų rodiklis.

Eil. Nr.	Socialinės paslaugos pagal gavėjų grupes	Respublikos mastu		Savivaldybės mastu	
		Minimalus rodiklis	Siektinas rodiklis	x	
1.	Socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 senyvo amžiaus asmenų savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 senyvo amžiaus asmenų savivaldybėje (3957)	Siektinas rodiklis savivaldybėje
1.1.	Pagalba į namus	25	35	33,6	35
1.2.	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	1	2	0	1
1.3.	Dienos socialinė globa asmens namuose	6	12	2,7	6
1.4.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	6	10	0	6
1.5.	Dienos socialinė globa įstaigoje (dienos centre)	2	3	1,0	2
1.6.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	1	2	0,8	1
1.7.	Trumpalaikė socialinė globa (asmens namuose arba įstaigoje)	1	2	1,5	2
1.8.	Laikinas atokvėpis (trumpalaikė ar (ir) dienos socialinė globa)	2	6	1,0	2
1.9.	Ilgalaikė socialinė globa	12,5	15	13,9	13
1.10.	Socialinių paslaugų gavėjų – senyvo amžiaus asmenų – skaičius, tenkantis 1 000 senyvo amžiaus asmenų savivaldybėje, iš viso:	56,5	87	54,5	68
2.	Socialinės paslaugos darbingo amžiaus asmenims su negalia (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 darbingo amžiaus asmenų su negalia		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 darbingo amžiaus asmenų su	

		savivaldybėje		negalia savivaldybėje (1266)	
2.1.	Pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas asmens namuose	10	20	37,9	38
2.2.	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	1	2	0	1
2.3.	Dienos socialinė globa asmens namuose	6	9	8,6	9
2.4.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas įstaigoje (socialinių paslaugų centre, dienos centre, šeimos paramos centre, paramos šeimai tarnyboje ir kt.)	40	52	15,0	20
2.5.	Dienos socialinė globa įstaigoje (dienos centre)	13	18	1,6	13
2.6.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	3	9	0	3
2.7.	Apgyvendinimas apsaugotame būste	2	5	0	2
2.8.	Trumpalaikė socialinė globa	3	5	7,8	7
2.9.	Laikinas atokvėpis (trumpalaikė ar (ir) dienos socialinė globa)	10	25	4,7	10
2.10.	Ilgalaikė socialinė globa:	x	x	x	
2.10.1	grupinio gyvenimo namuose (Zarasų SGN)	3	13	7,9	13
2.10.2	socialinės globos namuose, specializuotuose slaugos ir socialinės globos namuose	30	16	53,7	16
2.11.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinėse dirbtuvėse	4	6	0	6
2.12.	Socialinių paslaugų gavėjų – darbingo amžiaus asmenų su negalia – skaičius, tenkantis 1 000 darbingo amžiaus asmenų su negalia savivaldybėje, iš viso:	125	180	137,2	138
3.	Socialinės paslaugos vaikams (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų	

				savivaldybėje (1812)	
3.1.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas) asmens (šeimoms) namuose (gavėjai – vaikai, kurių šeimoms teikiama socialinė priežiūra)	50	56	93,3	80
3.2.	Vaikų dienos socialinė priežiūra	23	26	76,2	78,0
3.3.	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, laikino apgyvendinimo įstaigoje šeimoms, turinčioms vaikų, savarankiško gyvenimo namuose, kitose socialinių paslaugų įstaigose) (gavėjai – vaikai, kuriems pagal Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą nustatyta laikinoji priežiūra)	3	5	17,7	16
3.4.	Socialinių paslaugų gavėjų – vaikų – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų savivaldybėje, iš viso:	76	87	187,2	174
4.	Socialinės paslaugos vaikams su negalia (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų su negalia savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų su negalia savivaldybėje (83)	
4.1.	Laikinas atokvėpis (socialinė priežiūra asmens namuose)	30	100	0	30
4.2.	Dienos socialinė globa asmens namuose	10	13	0	10
4.3.	Dienos socialinė globa ar socialinė priežiūra įstaigoje (dienos centre ar kt.)	170	250	349,0 (teikiamos ugdymo paslaugos ugdymo įstaigose)	349,0 (ugdymo paslaugos)
4.4.	Laikinas atokvėpis (trumpalaikė ar (ir) dienos socialinė globa)	50	140	0	50
4.5.	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa vaikams su negalia socialinės globos namuose vaikams su negalia, specializuotuose	5	4	12,0	4,0

	slaugos ir socialinės globos namuose				
4.6.	Socialinių paslaugų gavėjų – vaikų su negalia – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų su negalia savivaldybėje, iš viso:	265	507	361,0	443,0
5.	Socialinės paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), savivaldybėje (54)	
5.1.	Pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti (gavėjai – vaikai, kurių globėjai (rūpintojai), budintys globotojai, tėviai ir šeimynų dalyviai gauna pagalbą)	500	700	629,6	620,0
5.2.	Ilgalaikė (trumpalaikė) socialinė globa:	x	x	x	
5.2.1.	šeimynose	60	65	111,0	100
5.2.2.	bendruomeniniuose vaikų globos namuose	120	130	166,6	130
5.3.	Socialinių paslaugų gavėjų – likusių be tėvų globos vaikų – skaičius, tenkantis 1 000 vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), savivaldybėje, iš viso:	680	895	907,2	850,0
6.	Palydėjimo paslauga jaunuoliams (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 asmenų nuo 16 iki 24 metų savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 asmenų nuo 16 iki 24 metų savivaldybėje (1464)	
6.1.	su laikinu apgyvendinimu (savarankiško gyvenimo namuose ar apsaugotame būste)	2	4	0	2
6.2.	be laikino apgyvendinimo (socialinių paslaugų įstaigoje ar asmens namuose)	10	15	21,9 (VšĮ „Neformalaus ugdymo namai“ įgyvendino iki 2023 m. liepos mėn. projektą)	15
6.3.	Palydėjimo paslaugų	12	19	21,9	17

	gavėjų – jaunuolių – skaičius, tenkantis 1 000 asmenų nuo 16 iki 24 metų savivaldybėje, iš viso:				
7.	Socialinės paslaugos socialinę riziką patiriantiems suaugusiems asmenims (jų šeimoms)	Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 suaugusių asmenų savivaldybėje		Gavėjų skaičius, tenkantis 1 000 suaugusių asmenų savivaldybėje (301)	
7.1.	Psichosocialinė pagalba (socialinių paslaugų įstaigose ar asmens namuose)	5	10	24,8	10
7.2.	Socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas socialinės priežiūros centruose (dienos centre, socialinių paslaugų centre, krizių centre, paramos šeimai centre ir kt.)	2	3,5	10,9	9
7.3.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	0,3	1	0	1
7.4.	Intensyvi krizių įveikimo pagalba (krizių centre, kitose socialinių paslaugų įstaigose):	x	x	x	
7.4.1.	su laikinu apgyvendinimu	0,4	1	3,3	1
7.4.2.	be laikino apgyvendinimo	1,5	2,5	1	2,5
7.5.	Apgyvendinimas nakvynės namuose ir laikinas apnakvindinimas laikino apnakvindinimo įstaigose	1,5	2,5	6,3	6,0
7.6.	Trumpalaikė socialinė globa psichologinės bei socialinės reabilitacijos įstaigose asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų	0,3	0,5	0	0,3
7.7.	Socialinių paslaugų gavėjų – socialinę riziką patiriančių suaugusių asmenų – skaičius, tenkantis 1 000 suaugusių asmenų savivaldybėje, iš viso:	11	21	46,3	29,8

14. Savivaldybės organizuojamų socialinių paslaugų analizė.

Zarasų rajone socialinės paslaugos teikiamos šioms gyventojų grupėms:

- asmenims ir šeimoms, patiriančioms socialinę riziką,
- vaikams su negalia ir jų šeimoms,
- likusiems be tėvų globos vaikams,
- suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms,
- senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms,
- jaunimui (jaunas žmogus apibrėžiamas kaip asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai).
- kitiems asmenims ir jų šeimoms.

Asmenys ir šeimos, patiriančios socialinę riziką. 2023 m. Zarasų rajone buvo 83 šeimos, patiriančios socialinę riziką, jose augo 169 vaikai.

Darbai su šių šeimų nariais yra sudaromi individualūs socialinio darbo planai kiekvienai šeimai, skiriamas ypatingas dėmesys darbui su šeimomis, patiriančioms socialinę riziką, siekiama užtikrinti jose gyvenančių vaikų saugumą, padėti šeimai įgyti naujų sveikų funkcionavimo įgūdžių, pagerinti tėvystės įgūdžius, patenkinti būtinus šeimos poreikius-saugumą, pastovumą, vaiko ir šeimos gerovę. Bendradarbiaujant su Savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriumi (toliau – Socialinės paramos skyrius), Valstybinės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Utenos apskrities vaiko teisių apsaugos skyriumi bei kitomis socialines paslaugas teikiančiomis institucijomis, mokyklomis, bendruomenėmis, seniūnijomis, policijos komisariatu numatomi kiekvienos šeimos problemų sprendimo planai ir kartu su kitų institucijų specialistais siekiama jų įgyvendinimo. Šeimose vyrauja šios problemos: girtavimas, ilgalaikis nedarbas, šeimyninių santykių nestabilumas, naudojama psichologinė, fizinė ar seksualinė prievarta prieš vaikus.

Socialinės priežiūros paslaugas šeimoms teikia 10 Centro socialinio darbo organizatorių, dirbančių su šeimomis. Šiuo metu socialinės priežiūros paslaugos teikiamos 83 šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, teikiamos bendrosios ir specialiosios socialinės paslaugos bei kita reikalinga pagalba, siekiant mažinti vaikų, ypač mažamečių, atskyrimą nuo šeimos.

Centre dirba 4 atvejo vadybininkai, kurie kompleksinę pagalbą šeimoms organizuoja atvejo vadybos principu: įvertina socialinių paslaugų poreikį, organizuoja šeimos atvejo vadybos posėdžius, sudaro kartu su šeima individualų pagalbos planą, vykdo stebėseną. Centro socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimomis, teikia socialinės priežiūros paslaugas šeimoms jų namuose. Taikant atvejo vadybą, socialinis darbas su šeimomis žymiai suaktyvėjo, pinigine parama ir išmokos vaikams yra teikiamos nepinigine forma, tačiau būtina socialinio darbo plėtra siekiant atstatyti šeimos socialinio funkcionavimo sugebėjimus, didinant šeimos atsakomybę už vaikų priežiūrą ir auklėjimą. Efektyviam darbui su šeimomis ir jų nariais būtina kvalifikuota psichologų pagalba, kurią teikia Globos centro specialistai.

Rajone šiais metais veikia 7 vaikų dienos centrai, Krizių centras. Zarasų mieste šeimose, patiriančiose socialinę riziką, augantiems vaikams socialinės paslaugos teikiamos nuosekliau: organizuojamas jų socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, teikiamos sociokultūrinės paslaugos, vaikai turi galimybę ruošti pamokas, mokytis kompiuterinio raštingumo, bendrauti ir ugdyti savo kūrybiškumą. Centre teikiamos laikino apgyvendinimo paslaugos šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, ir vaikams iki 12 mėn. ir ilgiau ugdant ir palaikant socialinius įgūdžius, organizuojamos pozityvios tėvystės ir kt. mokymai tėvams.

Atsižvelgiant į dabartinę situaciją ir pasikeitusius teisės aktus, šeimoms, auginančioms vaikus, reikia plėsti bendruomeninių paslaugų tinklą. 2023 metais Zarasų rajone veikė 8 vaikų dienos centrai: 2 – Zarasų mieste, Samanių kaime, Sadūnų kaime, Antazavės seniūnijoje, Salako seniūnijoje, Dusetų seniūnijoje, Antalieptės seniūnijoje, kurie buvo finansuojami iš Savivaldybės, valstybės biudžeto, VO „Gelbėkit vaikus“ bei jų partnerių lėšomis.

Vadovaujantis aukščiau nurodytu teisės aktu 2023 m. VšĮ „Neformalaus ugdymo namai“ Antalieptės kaime, Zarasų rajone, buvo suteikta teisė teikti akredituotas socialinės priežiūros paslaugas: socialinių įgūdžių ugdymą, palaikymą ir (ar) atkūrimą socialinę riziką patiriantiems vaikams ir jų šeimoms, vaikams su negalia ir jų šeimoms, suaugusiems asmenims su negalia, iš pataisos įstaigų paleistiems asmenims, kitiems asmenims ir jų šeimoms, psichosocialinę pagalbą krizinėje situacijoje esančioms šeimoms, smurtautojams, socialinę riziką patiriantiems asmenims ir palydėjimo paslaugą jaunuoliams, socialinę riziką patiriantiems vaikams, vaikams

(nuo 16 m.), kurie gyvena socialinę riziką patiriančiose šeimose, sulaukusiems pilnametystės asmenims iki 24 m., kuriems buvo suteikta socialinė globa (rūpyba) institucijoje ar kurie gyveno socialinę riziką patiriančioje šeimoje.

Asmenys, patyrę socialinę riziką, tai – benamiai, piktnaudžiaujantys alkoholiu ir psichotropinėmis medžiagomis, įsitraukę į nusikalstamą veiklą, smurtauojantys ar patyrę smurtą asmenys, iš dalies arba visiškai netekę gebėjimų savarankiškai rūpintis asmeniniu (šėimos) gyvenimu bei dalyvauti visuomenės gyvenime, benamiai, grįžę iš įkalinimo vietų asmenys ir kt. Šiems asmenims rajone teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos, vienkartinė piniginė parama, jie aprūpinami būtiniaisiais drabužiais ir avalyne. Socialinių paslaugų centre veikia Nakvynės namai, kuriuose iki 12 mėn. ir ilgiau gali gyventi benamiai, valkataujantys, grįžę iš įkalinimo vietų asmenys, šeimos, patyrusios socialinę riziką. Šiuo metu 15 asmenims teikiamos laikino apgyvendinimo ir apnavindinimo paslaugos. Nakvynės namuose dirba socialinis darbuotojas, socialinio darbuotojo padėjėjai, teikiamos asmens higienos ir priežiūros paslaugos. Pastebimas suaugusių socialinės rizikos asmenų nenoras keistis, jie nepriima socialinio darbuotojo pagalbos, svarbiausia jiems gauti priklausančias socialines išmokas, kurias dažniausiai prageria. Rajone socialinės adaptacijos priemonių tinklas socialinės rizikos suaugusių asmenų grupei nėra pakankamai išplėtotas, trūksta socialinės adaptacijos priemonės įgyvendinančių institucijų, specializuotų psichologinės ir socialinės reabilitacijos įstaigų socialinės rizikos asmenims, turintiems priklausomybę nuo alkoholio ar kitų psichotropinių medžiagų.

Auga asmenų, turinčių priklausomybę nuo alkoholio ir kitų psichotropinių medžiagų, skaičius. 2023 m. Psichikos sveikatos centro duomenimis dėl alkoholizmo apsilankė 258 kartus, 78 asmenys, neoficialiais duomenimis šis skaičius yra didesnis, tačiau ir toliau būtina plėsti socialinių paslaugų tinklą ir rūpintis ne tik sergančiųjų reabilitacija, bet ir priklausomybių prevencija. Šiuo metu visos paslaugos asmenims, turintiems priklausomybę nuo alkoholio ar narkotinių medžiagų, teikiamos psichikos sveikatos centre prie Zarasų rajono savivaldybės viešosios įstaigos Sveikatos centro. Taip pat Zarasų rajone veikia anoniminių alkoholikų grupė, kuri organizuoja susitikimus ir grupės nariai vienas kitam teikia pagalbą per paramą, privačiai yra teikiamos detoksikacijos, konsultavimo ir gydymo medikamentais paslaugos. Pastebimas nenoras gydytis nuo alkoholizmo. Tačiau kol kas šios socialinių paslaugų gavėjų grupės asmenims trūksta prevencinio darbo ir bendruomenių palaikymo, dažnai susiduriama su jau susiformavusių neigiamu požiūriu į šiuos asmenis ir nenoru padėti. Dar sudėtingesnė situacija kaimuose, kur sergamumas priklausomybe nuo alkoholio yra dar didesnis, o reikalinga pagalba įveikti šią priklausomybę beveik visai neteikiama.

Vaikai su negalia ir jų šeimos. 2023 metais Zarasų rajone buvo 83 vaikai su negalia.

Vykdam socialinės reabilitacijos paslaugų asmenims su negalia bendruomenėje projektą, vaikai su negalia pagal poreikį gauna socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo ir palaikymo, meninių ir kitų gebėjimų lavinimo įvairiuose būreliuose paslaugas, transporto paslaugas. Aktuali problema – atokiose rajono vietose gyvenančios šeimos, todėl planuojama didinti pagalbą vaikams su negalia ir šeimoms, turinčioms socialinių problemų, teikiant kvalifikuotą socialinę pagalbą. Bendradarbiaujant su Centru, šiems vaikams buvo skiriamos techninės pagalbos priemonės. Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga vaikams su negalia ir jų šeimų nariams teikė transporto, sociokultūrinės paslaugas.

Šiuo metu Zarasų rajone ugdymo paslaugos vaikams su negalia teikiamos ugdymo, o ne socialinėse įstaigose. Zarasų „Lakštingalos“ mokyklos Magučių ugdymo skyriuje vaikai, turintys negalią, yra ugdomi pagal neformalaus švietimo programas. Čia jiems suteikiama dienos globa institucijoje.

Likę be tėvų globos vaikai. 2023 m. gruodžio 31 d. Zarasų rajono savivaldybėje apskaitoje buvo 54 globojami (rūpinami) vaikai.

Globojamų vaikų kaita

Globojami vaikai	2020 m.	2021 m.	2022 m.	2023 m.
Globojamų šeimose vaikų	30	29	23	25
Globojamų šeimynose vaikų skaičius	12	11	11	11
Globojamų bendruomeniniuose vaikų globos namuose vaikų skaičius	23	18	12	10
Globos centre	6	5	6	8
Iš viso:	71	63	52	54

Šaltinis: Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos duomenys.

Pagrindinės priežastys dėl ko vaikai neteko tėvų globos – netinkamas tėvų valdžios vykdymas, girtavimas, vaikų nepriežiūra, nusišalinimas nuo pareigos auginti vaiką, netinkamas auklėjimas, piktnaudžiavimas tėvų teisėmis, socialinių įgūdžių stoka.

2023 metais 7 vaikams (2022 m. – 9 vaikams) buvo nustatyta laikinoji globa tėvų prašymu, kurie išvykdami dirbti į užsienį, privalo sutvarkyti teisinį vaiko atstovavimą. Šie duomenys rodo, kad atvejų, kuomet tėvai išvyksta į užsienį savo vaikus ilgesniam laikui palikdami artimųjų giminaičių ar kitų asmenų priežiūrai mažėja.

Kiekvienais metais vykdoma sklaida vaikų globai ir įvaikinimui populiarinti Zarasų rajone. Individualių pokalbių pagalba, įvairių renginių metu, reklaminiuose stenduose, informaciniuose bukletuose skatinami Zarasų rajono gyventojai, giminaičiai tapti vaikų globėjais ar įtėviais. Norintieji turi išklausti specialius globėjų (įtėvių) mokymus (toliau – GIMK), kuriuos vykdo Globos centro kvalifikuoti specialistai, rengiantys globėjus pagal akredituotą GIMK programą. 2023 m. 6 asmenys išklauė mokymus pagal GIMK programą ir gavo teigiamus įvertinimus dėl tinkamumo tapti likusių be tėvų globos vaikų globėjais (rūpintojais) ar įtėviais.

Analizuojant vis dar nežymiai mažėjantį vaikų skaičių, kuriems yra nustatoma globa, bei stebint nežymiai augantį asmenų, pageidaujančių tapti vaikų globėjais (rūpintojais) skaičių, ateinančių metų visų socialinėje srityje dirbančių specialistų (vaiko teisių apsaugos, socialinės paramos, socialinių darbuotojų dirbančių su socialinės rizikos šeimomis) vienas iš pagrindinių tikslų turėtų būti šis – efektyviai teikiant socialines paslaugas išsaugoti vaiką šeimoje bei tuo pačiu vykdyti Valstybės politiką mažinant vaikų skaičių globos įstaigose. Todėl numatoma gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir plėsti teikiamų socialinių paslaugų spektrą. Numatoma ieškoti galimybių riziką patiriančiam asmeniui ar šeimai suteikti reikiamą paslaugą ir užtikrinti reikiamos paslaugos pasiekiamumą per pavėžėjimo organizavimą ar patirtų išlaidų kompensavimą.

2023 m. Zarasų rajono vaikams, netekusiems tėvų globos, trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos buvo teikiamos bendruomeniniuose vaikų globos namuose, Eglės namučių šeimoje ir Valerijos šeimoje bei pas budintį globotoją pagal socialinių paslaugų teikimo ir bendradarbiavimo sutartį su Globos centru.

Suaugę asmenys su negalia ir jų šeimos. Zarasų rajone yra 1266 asmenys su negalia, tai sudaro 9,8 proc. visų Zarasų rajono gyventojų.

Centras asmenims su negalia teikia informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, pagalbos į namus, dienos socialinės globos paslaugas, skiria techninės pagalbos priemones. Asmenims su sunkia negalia teikiamos dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose, yra teikiamos integralios pagalbos paslaugos asmenims su sunkia negalia jų namuose, kurios finansuojamos iš ES struktūrinių fondų lėšų. Integralios pagalbos paslaugos teikiamos nuo 2 iki 8 valandų per dieną (nuo 1 val. iki 4 val. – slaugos ir nuo 1 val. iki 4 val. – socialinės globos). Yra

įkurtos dvi mobilios komandos. Vieną mobilią komandą sudaro socialinis darbuotojas, slaugytojas, lankomosios priežiūros specialistas, socialinio darbuotojo padėjėjas, masažistas. Į pagalbos teikimą siekiama įtraukti savanorius ir bendruomenę, kurie bus supažindinami su integralios pagalbos teikimo galimybėmis.

Asmenims su negalia socialinės reabilitacijos paslaugas teikia asmenis su negalia atstovaujanti nevyriausybinė organizacija, socialinių paslaugų, kultūros ir sporto įstaigos. Šios įstaigos ir organizacijos teikia profesinės reabilitacijos, socialinių ir savarankiško gyvenimo įgūdžių ugdymo paslaugas, organizuoja kultūrinę ir sportinę asmenų su negalia veiklą.

Zarasų rajone veikia trys nevyriausybinės organizacijos, kuriose teikiamos socialinės reabilitacijos paslaugos asmenims, turintiems fizinę negalią, kompleksinę negalią, vaikams su negalia, psichinę ar intelekto negalią, regos negalią. Teikiamos socialinių ir kasdienių savarankiško gyvenimo įgūdžių, mokymosi, užimtumo ir darbinių įgūdžių paslaugos. Šios paslaugos suteiktos 135 rajono asmenims su negalia.

2023 m. Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga ir UAB „Transporto centras“ teikė transporto paslaugas rajono gyventojams vykti į gydymo, reabilitacijos ar kitas įstaigas. Per metus šia paslauga pasinaudojo 688 asmenys. Zarasų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. rugpjūčio 31 d. sprendimu Nr. T-180 „Dėl transporto paslaugų teikimo ir mokėjimo už paslaugas tvarkos aprašo patvirtinimo“ buvo patvirtintas Transporto paslaugų teikimo ir mokėjimo už paslaugas tvarkos aprašas, kuris nustato transporto paslaugų teikimo atvejus, kategorijas asmenų, kuriems gali būti teikiamos transporto paslaugos, šių paslaugų teikimo bei apmokėjimo už jas tvarką. Paslauga, teikiama pagal poreikius asmenims, kurie dėl negalios, ligos ar senatvės turi judėjimo problemų ir dėl to ar dėl nepakankamų pajamų negali naudotis visuomeniniu ar individualiu transportu.

Negalintys savimi pasirūpinti asmenys su negalia apgyvendinami stacionariose socialinės globos įstaigose. Šiuo metu ilgalaikės socialinės globos paslaugas šiems asmenims teikia Zarasų, Salako, Aknystos, Utenos, Visagino ir kiti socialinės globos namai.

2024 m. įsigaliojus naujam Lietuvos Respublikos asmenų su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymui didesnis dėmesys bus skiriamas asmenims su negalia. Visose savivaldybėse įsteigtos asmens su negalia koordinatoriaus pareigybės, finansuojamos iš valstybės tikslinių dotacijų. Asmens su negalia koordinatoriaus viena iš funkcijų yra efektyvus tarpžinybinio įvairių sektorių bendradarbiavimo asmenų su negalia socialinės integracijos politikos formavimo ir įgyvendinimo savivaldybėje skatinimas ir inicijavimas, siekiant koordinuotai ir kompleksiškai spręsti savivaldybės teritorijoje gyvenančių asmenų su negalia problemas ir sudaryti sąlygas jų savarankiškam gyvenimui bendruomenėje.

2024 – 2029 m. Savivaldybė dalyvauja projekte „Perėjimas nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų Sostinės, Vidurio ir Vakarų Lietuvos regionuose“ dėl atvejo vadybos modelio taikymo psichikos ir (ar) intelekto negalią turintiems asmenims. Atvejo vadyba – tai dinamiškas ir bendradarbiavimu grįstas procesas, kuriame atvejo vadybininkas, dirbdamas su individualių ir kompleksinių poreikių turinčiais asmenimis, vertina, planuoja, organizuoja ir koordinuoja paslaugų, reikalingų asmens poreikių tenkinimui, įgyvendinimą. Savivaldybėse bus įdarbinami atvejo vadybininkai, finansuojami iš ES struktūrinių fondo lėšų.

Įgyvendinant aukščiau minėtą projektą, Savivaldybėje veiks Socialinės dirbtuvės asmenims su psichine ir (ar) intelekto negalia. Įgyvendinus socialinių dirbtuvių partnerių atrankos konkursą, Socialinių dirbtuvių paslaugas teiks Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga. Socialinių dirbtuvių tikslas – didinti asmenų su negalia savarankiškumą, integruoti į darbo rinką, atsižvelgiant į jų individualius poreikius bei galimybes.

Senyvo amžiaus asmenys ir jų šeimos. 2023 m. pensinio amžiaus gyventojų sudarė 26,3 proc. Zarasų rajono gyventojų.

Bendrosios socialinės paslaugos senyvo amžiaus asmenims šiuo metu Zarasų rajone teikiamos Zarasų rajono socialinių paslaugų centre. Centras teikia ir pagalbos į namus bei dienos socialinės globos paslaugas asmens namuose.

Stacionarios socialinės globos paslaugos senyvo amžiaus asmenims Zarasų rajone teikiamos Zarasų socialinės globos namuose, Salako socialinės globos namuose ir kituose pagal poreikį.

Socialinės paramos skyrius ir kitos įstaigos senyvo amžiaus asmenims taip pat teikia informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, atstovavimo paslaugas. Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga teikia asmens higienos (dušo) paslaugas.

Senyvo amžiaus asmenims pagal ligos pobūdį yra teikiamos slaugos ir palaikomojo gydymo paslaugos Zarasų rajono viešosios įstaigos Sveikatos centro Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriuje. Šių paslaugų poreikis kasmet didėja.

Analizuojant socialinių paslaugų poreikį, matyti, kad senyvo amžiaus asmenims ir toliau pagalbos į namus ir socialinės globos paslaugų poreikis didės.

Jaunimas. Atvirasis darbas yra skirtas jaunuoliams, kurie ieško saugios aplinkos, naujų bendrumo, buvimo kartu formų, turi laisvo laiko, tačiau nežino, kaip ir kur jį turiningai praleisti, išsiskiria savo rūbais, kalba, elgesiu, taip išreikšdami savąjį kitoniškumą. Organizuojant atvirą darbą su jaunimu, ypatingas dėmesys skiriamas tiems jauniems žmonėms, kurie dėl savo elgesio ar išvaizdos nepritampa prie bendraamžių ar suaugusiųjų visuomenės; nemato tikslo savo gyvenime, stokoja motyvacijos mokytis ir jėgų kūrybiškai tvarkyti savąją kasdienybę, linkę nusikalsti, vartoja alkoholį bei kitas svaiginamąsias medžiagas. Tinkamą jaunimo interesų atstovavimą Zarasų rajono savivaldybėje, įgyvendinant valstybinę jaunimo politiką užtikrina rajono Savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius.

Zarasų rajono jaunimui paslaugas teikia:

1. Zarasų atviras jaunimo centras. Vykdoma veikla – saugus laisvalaikio užimtumas. Suteikiama saugi erdvė, kurioje jauni žmonės pozityviai, prasmingai leistų laiką, turėtų galimybę realizuoti save. Psichologinis konsultavimas (savęs pažinimo, įsidarbinimo, karjeros galimybių klausimais, lytinio švietimo).

2. Zarasų rajono jaunimo visuomeninių organizacijų sąjunga „Apskritas stalas“ (nevyriausybinė organizacija, savanorystės pagrindais). Vykdoma veikla – saugus laisvalaikio užimtumas. Suteikiama saugi erdvė, kurioje jauni žmonės pozityviai, prasmingai leistų laiką, turėtų galimybę realizuoti save. Lyderystės mokymai, renginiai jaunimui „Jaunimas Zarasams“.

3. VŠĮ „Žvaigždynai“ (nevyriausybinė organizacija). Vykdoma veikla – mobilus darbas su jaunimu. Siekiama padėti jaunimui įsitraukti į arčiausiai jo esančią darbo su jaunimu infrastruktūrą, savanorišką veiklą ir jaunimo organizacijų veiklą, užtikrinant turiningą laisvalaikį, ugdymą(si) ir socialinę integraciją, įgalinti jaunimą aktyviai veikti jaunų žmonių gyvenamojoje teritorijoje. Mobilus darbas su jaunimu organizuojamas gyvenamojoje teritorijoje, kurioje nėra darbo su jaunimu infrastruktūros – nėra atvirų jaunimo centrų ar erdvių, t. y. kaimiškose vietovėse. Vyksta su savo įranga į Zarasų rajono savivaldybės administracijos Antalieptės, Antazavės seniūnijas, bendrauja su jaunimu.

Atviro darbo su jaunimu paslauga įtraukta į Socialinių paslaugų katalogą. Paslauga apibrėžiama kaip pagalba ugdyti jaunų žmonių asmenines ir socialines kompetencijas, padėti jauniems žmonėms aktyviai įsitraukti į bendruomeninius ir visuomeninius procesus, lanksčiai ir konstruktyviai reaguoti į jauno žmogaus gyvenimo pokyčius. Jaunimas motyvuojamas dalyvauti jo interesus atitinkančioje veikloje, skatinamas tobulėti, ugdyti verslumą ir darbo rinkai reikalingus įgūdžius.

Kiti asmenys ir jų šeimos. Be aukščiau išvardintų socialinių paslaugų gavėjų grupių Zarasų rajono savivaldybėje būtų galima išskirti dar vieną grupę – skurdžiai gyvenančius asmenis.

Skurdas yra glaudžiai susijęs su socialine atskirtimi. Socialinė atskirtis yra kompleksinis reiškiny, atspindintis tam tikrų asmenų ar grupių negalėjimą ar nesugebėjimą naudotis visuomenės sukuriamomis gėrybėmis, dalyvauti darbinėje veikloje, bendruomenės gyvenime. Todėl siekiant mažinti šių asmenų socialinę atskirtį, svarbu jiems teikti reikalingą pagalbą.

Zarasų rajone jiems teikiamos informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo, asmens higienos ir priežiūros paslaugos, aprūpinimo būtiniausiaisiais drabužiais ir avalyne paslaugas, pagal poreikį teikiamos laikino apnakvindinimo ar apgyvendinimo paslaugos. Šiems gyventojams paslaugas teikia Socialinių paslaugų centras. Vykdanč Europos fondo paramos teikimo programą, 2023 m. 1774 labiausiai nepasiturintys asmenys gavo paramą maisto produktais ir higienos priemonėmis, jiems pagal poreikį buvo skiriama teisės aktais numatyta piniginė socialinė parama.

Nuo 2024 m. nepasiturintiems asmenims (šeimoms) išduodamos socialinės kortelės – skirtos asmeniui (šeimai) atsiskaityti už įsigyjamus maisto produktus ir (ar) būtinojo vartojimo prekes ir skiriama donacija – surinktas paaukotas maistas iš prekybos vietų ir produktų tiekimo vietų bus atiduotas asmeniui (šeimai). Socialinė kortelė – pervedama 25 Eur vienam asmeniui per ketvirtį ir donacija – skiriama 5 kg vienam asmeniui per ketvirtį.

2024 m. pagal poreikį bus teikiamos socialinės paslaugos ir mokamos socialinės išmokos, kompensacijos užsieniečiams, pabėgusiems iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karo veikslių Ukrainoje ir apsigyvenusiems Zarasų rajone. 2023 m. socialines išmokas gavo 21 asmuo.

15. Socialinių paslaugų teikimo Zarasų rajono savivaldybėje ir socialinių paslaugų išvystymo normatyvų 2023 m. duomenimis lyginamoji analizė.

2023 m. buvo teikiamos integralios pagalbos paslaugos asmenims su sunkia negalia namuose, šių paslaugų poreikis nuolat auga, taip pat didėja socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugų poreikis institucijoje socialinės rizikos suaugusiems asmenims ir šeimoms. Rajone nėra patenkinamas krizių centrų poreikis dėl psichologinės bei socialinės adaptacijos paslaugų socialinės rizikos suaugusiems asmenims (smurtą patyrusioms moterims, benamiams, grįžusiems iš laisvės atėmimo vietų asmenims ir kt.).

Teikiant bendruomenines socialines paslaugas, tikslinga plėtoti šių paslaugų teikimą vaikams bei suaugusiems asmenims su negalia, kaip atokvėpio paslaugas ar tęstines socialines paslaugas darbo savaitę (paromis), kai neįgalūs asmenys prižiūrintys, globojantys šeimos nariai ar kiti asmenys dėl tam tikrų priežasčių (ligos, komandiruočių, atostogų, darbo grafiko, ir pan.) laikinai ar darbo savaitę negali vykdyti savo įsipareigojimų asmenų su negalia atžvilgiu.

Trumpalaikės socialinės globos paslaugų poreikis senyvo amžiaus asmenims bei suaugusiems asmenims su negalia, priskirtiniems socialinės rizikos asmenų grupei, kartu su medicininėmis paslaugomis dalinai tenkinamas Zarasų rajono viešosios įstaigos Sveikatos centro Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriuje. Centro nakvynės namuose suaugusių asmenų, patyrusių socialinę riziką, benamių socialinių paslaugų poreikis tenkinamas. Centre veikia 14 vietų Nakvynės namai, kuriuose teikiamos laikino apgyvendinimo paslaugos suaugusiems rizikos asmenims. Reikia plėtoti apsaugoto būsto paslaugas asmenims su psichine ir (ar) intelekto negalia.

Teikiamos socialinės priežiūros paslaugos, pagalbos į namus paslaugos suaugusiems asmenims su negalia, senyvo amžiaus asmenims ir vaikams su negalia pagal poreikį yra tenkinamos. Tačiau reikia atkreipti didesnę dėmesį į teikiamų paslaugų kokybę bei efektyvumą. 2023 m. vaikams, patiriantiems socialinę riziką, dienos centrų paslaugos buvo teikiamos ir kaimo vietovėse. Šios paslaugos buvo teikiamos kaimo vietovių gyventojams, veikė visuomeninės organizacijos „Gelbėkit vaikus“ vaikų dienos centras Zarasų mieste, Samanių bendruomenės „Dvargantis“ vaikų dienos centras Samaniuose, Sadūnų kaimo bendruomenėje, Salako bendruomenės „Sakalas“ vaikų dienos centras, vaikų dienos centras veikė Antazavės, Antalieptės, Dusetų seniūnijose.

Vadovaujantis socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. A1-622 „Dėl Socialinės priežiūros akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, akredituoti 7 vaikų dienos centrai, juose socialinės priežiūros paslaugas gaus apie 138 vaikai.

Šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, socialinės priežiūros paslaugų poreikis iš dalies tenkinamas. Šios paslaugos teikimui Centre dirba socialiniai darbuotojai, dirbantys su šeimomis, teikiant kompleksines paslaugas šeimai, taikomas atvejo vadybos principas. Centre dirba 3 atvejo vadybininkai, kurie organizuoja šeimos atvejo vadybos posėdžius, sudaro individualius planus darbui su šeima, bendradarbiauja su įvairiomis sveikatos, švietimo ir kitomis įstaigomis, sprendžiant šeimų socialines problemas. Paminėtina, kad rajone trūksta vaiko psichiatro ir vaiko psichologo paslaugų.

Vertinant bendrųjų socialinių paslaugų teikimą, galima teigti, kad įstaigų, teikiančių bendrąsias socialines paslaugas, tinklas Zarasų mieste labiau išvystytas negu kaimiškose vietovėse. Šiuo metu kaimo gyventojams pagal poreikį bendrąsias socialines paslaugas kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia socialinis darbuotojas. Bendrąsias socialines paslaugas socialiniai darbuotojai dirbantys su šeimomis teikia ir tų šeimų nariams bei vaikams.

16. Socialinių darbuotojų ir individualios priežiūros personalo skaičius savivaldybėje.

Eil. Nr.	Įstaigos	Socialinių darbuotojų skaičius		Individualios priežiūros personalas
		iš viso	finansuojamų iš valstybės biudžeto	
1.	Savivaldybės socialinių paslaugų įstaigose:		-	
1.1.	biudžetinėse	35,5	15	36,5
1.2.	viešosiose	-	-	-
2.	Savivaldybės administracijoje	-	-	-
	Iš viso:	35,5	15	36,5

**KETVIRTASIS SKIRSNIS
ANKSTESNIŲ METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANO ĮGYVENDINIMO
REZULTATŲ TRUMPA APŽVALGA**

2023 m. socialinių paslaugų plane iškelti svarbiausi socialinių paslaugų teikimo ir plėtros tikslai:

1. Pagerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, didinti jų aprėptį.
2. Didinti asmenų su negalia ir jų šeimų gerovę.
3. Plėsti paslaugų tinklą ir formuoti vieningą kompleksinę socialinių paslaugų teikimo sistemą.

2023 m. socialinės paslaugos buvo teikiamos įvairioms gyventojų grupėms pagal socialinių paslaugų poreikį.

Pateikiame Zarasų rajono socialinių paslaugų plano 2023 m. ataskaitą:

Socialinių paslaugų plane iškeltiems tikslams pasiekti numatyti šie uždaviniai:						
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos eurais, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas	Panaudotos lėšos eurais	Pasiektas rezultatas
1. Pagerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą didinti jų aprėptį	1.1. užtikrinti paramos teikimą nepasiturintiems rajono gyventojams;	11 600,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB	Rajono savivaldybės administracija	Apie 2000 rajono gyventojų gaus paramą maisto produktais ir higienos prekėmis	10 900,00-SB	1774 rajono gyventojai gavo paramą maisto produktais ir higienos prekėmis.
	1.2. užtikrinti socialiai pažeidžiamų gyventojų grupių socialinę finansinę paramą;	192 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB	Rajono savivaldybės administracija	Apie 400 gyventojų bus skirta vienkartinė pašalpa	191 900,00-SB	363 rajono gyventojams skirta vienkartinė pašalpa
	1.3. teikti socialinę paramą nepinigine forma šeimoms ir asmenims, patiriantiems socialinę riziką;		Rajono savivaldybės administracija	83 šeimoms ir asmenims bus suteikta piniginė parama paslaugomis t. y. nepinigine forma		83 šeimoms ir asmeniui buvo suteikta piniginė parama paslaugomis, planuojant išlaidas su socialiniu darbuotoju.
	1.4. Suteikti paramą vaikus auginančioms šeimoms, skatinant gimstamumą;	5 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB	Rajono savivaldybės administracija	50 vienkartinių išmokų už kiekvieną gimusį vaiką	4 700,00- SB	Skirtos 47 vienkartinės išmokos už kiekvieną gimusį vaiką.
	1.5. užtikrinti ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimą;	342 200,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB 392 600,00 valstybės biudžeto lėšos-VB	Rajono savivaldybės administracija	Apie 79 asmenų su negalia apgyvendinti socialinės globos namuose	335 700,00 SB 397 500,00 VB	53 gyventojams be sunkios negalios suteiktos ilgalaikės socialinės globos paslaugos institucijoje 57 asmenims su sunkia negalia suteiktos ilgalaikės socialinės globos paslaugos institucijoje.
	1.6. užtikrinti socialinių paslaugų	604 600,00 Savivaldybės	Rajono savivaldybės	Bendras pareigybių sk. / bendras darbuotojų ,	604 600,00 SB	Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centre

	<p>Antazavės socialinių paslaugų centre „Kartų namai“ teikimą;</p>	<p>biudžeto lėšos- SB 38 500,00 valstybės biudžeto lėšos- VB</p>	<p>administracija Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“</p>	<p>dirbančių su vaikais, sk. – 26,5/13,5 Vidutinis globojamų vaikų skaičius, tenkantis vienam socialinę globą teikiančiam darbuotojui – 1; Bendruomeniniai vaikų globos namai/globojamų vaikų skaičius -2/11 Vaikų skaičius vaikų dienos centre/vieno vaiko išlaidos per mėn.-12/30,0</p>	<p>38 500,00-VB</p>	<p>„Kartų namai“ teikiamos socialinės globos ir ugdymo paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa (rūpyba). 2023 m. veikė 2 bendruomeniniai vaikų globos namai: Palaukės g. 12, Zarasų mieste (5 vaikai), Žirgų g. 15, Užtiltės k. Dusetų sen. Zarasų r. (5 vaikai). Buvo teikiamos socialinės globos ir ugdymo paslaugos likusiems be tėvų globos vaikams. Antazavės centre veikia Vaikų dienos centras, kurį 2023 m. lankė 12 vaikų. Bendras etatų sk. / bendras darbuotojų, dirbančių su vaikais sk. – 26,5/13,5</p>
	<p>1.7. užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą Salako socialinės globos namuose;</p>	<p>214 300,00 Savivaldybės biudžeto lėšos- SB 60 000 ,00 valstybės biudžeto lėšos- VB 170 000,00 įmokos už suteiktas paslaugas</p>	<p>Rajono savivaldybės administracija Salako socialinės globos namai</p>	<p>30 asmenų gaus socialinę globą, dirbs 17,5 etato darbuotojų Bus surinkta apie 49,5 proc. pajamų už suteiktas paslaugas.</p>	<p>206 000,00 SB 74 200,00- VB 165 100,00 Įmokos už suteiktas paslaugas</p>	<p>30 asmenų gavo socialinę globą Salako socialinės globos namuose. Vidutinės vieno gyventojų išlaidos per mėn. 1240,3 tūkst. eurų. Pajamos už suteiktas socialines paslaugas sudaro 53,6 proc. nuo bendro biudžeto. Bendras etatų skaičius ir darbuotojų skaičius- 17,5/18.</p>
	<p>1.8. užtikrinti Zarasų rajono</p>	<p>677 500,00 Savivaldybės</p>	<p>Rajono savivaldybės administracija Zarasų rajono socialinių</p>		<p>673 200,00</p>	<p>Per ataskaitinį laikotarpį</p>

	<p>socialinių paslaugų centro veiklą;</p> <p>1.8.1. užtikrinti Nakvynės namų apgyvendinimo paslaugų teikimą;</p> <p>1.8.2. užtikrinti pagalbą į namus paslaugų teikimą;</p> <p>1.8.3. užtikrinti Krizių centro paslaugų teikimą;</p> <p>1.8.4 užtikrinti dienos socialinės globos paslaugų teikimą;</p> <p>1.8.5. užtikrinti Globos centro paslaugų teikimą;</p> <p>1.8.6. užtikrinti kompleksinių paslaugų šeimoms ir vaikams teikimą;</p>	<p>biudžeto lėšos- SB 399 700,00 valstybės biudžeto lėšos- VB 34 400,00 įmokos už socialines paslaugas</p>	<p>paslaugų centras</p>	<p>Bus suteiktos 14 asmenų socialinės paslaugos Nakvynės namuose</p> <p>140 asmeniui bus suteiktos pagalba į namus paslaugos Bus apgyvendinti 22 paslaugų gavėjai 24 asmenims bus suteiktos dienos socialinės globos paslaugos</p> <p>Bus suteikta apie 260 globėjų įtėvių konsultavimo ir mokymo paslaugų Globos centro darbuotojų /budinčių globotojų sk. -3/5 Socialinių darbuotojų/ atvejo vadybininkų sk. – 11/4</p>	<p>SB 366 800,00 VB 26 500,00 Įmokos už socialines paslaugas</p>	<p>suteiktos 14 asmenų dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose, 140 senyvo amžiaus gyventojams - pagalba į namus paslaugos, nakvynės namuose apgyvendinta 19 asmenų, neturinčių gyvenamosios vietos, 42 šeimoms buvo suteiktos paslaugos Krizių centre, globėjams (įtėviams) buvo suteikta 890 konsultacijų. Per 2023 metus 15 asmenims, grįžusiems iš įkalinimo įstaigų buvo suteikta pagalba įsidarbinant, tvarkant dokumentus socialinei pašalpai gauti, socialiniams ryšiams atkurti, sprendžiant psichologines problemas. Centre yra 11 pareigybių socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, 4 atvejo vadybininkai ir 2 globėjų (įtėvių) mokymo ir konsultavimo specialistai. 83 šeimoms, patyrusioms socialinę riziką, ir jose augantiems 169 vaikams yra teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo paslaugos. 2023 m. 36 likę be tėvų globos vaikai buvo globojami pas 43 globėjus (rūpintojus), šeimynose, pas</p>
--	---	--	-----------------------------	---	--	---

	<p>1.8.7. užtikrinti grįžusių iš įkalinimo įstaigų palydimosios globos paslaugas;</p> <p>1.9. Dalyvauja projekte kaip partneris „Bendruomeniniai šeimos namai „Saugi šeima“;</p> <p>1.10. Užtikrinti vaikų dienos centrų veiklą;</p>	<p>54 800,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB 134 900,00 valstybės biudžeto lėšos-VB</p>	<p>Savivaldybės administracija</p>	<p>Apie 10 asmenų, grįžusių iš įkalinimo įstaigų gaus reikalingą pagalbą</p> <p>Bendruomeninių šeimos namų gavėjų skaičius- 50 Apie 118 asmenų gaus konsultavimo, vaikų priežiūros, psichologo paslaugas Apie 135 vaikų gaus socialinės priežiūros paslaugas</p> <p>8 vaikų dienos centrai, juos lankys 134 vaikai</p>	<p>51 100,00-SB 134 900,00 VB</p>	<p>budinčius globotojus ar globėjus, susijusius giminystės ryšiais. Globos centro darbuotojų /budinčių globotojų sk. -4/8</p> <p>Bendruomeninių šeimos namų gavėjų skaičius- 91 91 asmuo gavo konsultavimo, psichologo paslaugas</p> <p>2023 m. veikė 8 vaikų dienos centrai, juose vietų skaičius – 134, vieno vaiko išlaikymo kaina per mėn. 32,5 eurų. Vaikų dienos centrų paslaugas teikė 7 nevyriausybinės organizacijos: VO „Gelbėkit vaikus“, Salako bendruomenės „Sakalas“, Zarasų rajono Sadūnų kaimo bendruomenės, Dusetų bendruomenės, Zarasų rajono Samanių bendruomenės „Dvargantis“, Zarasų krašto žmonių su negalia</p>
--	--	--	------------------------------------	--	---------------------------------------	--

	<p>1.11. Lengvatinis keleivių pavėžėjimas;</p> <p>1.12. Projekto „Socialinė pažeidžiamų grupių įtrauktis Zarasų – Daugpilio pasienio ruože, kuriant integruotą socialinės rūpybos tinklą“.</p>	<p>12 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB</p> <p>158 363,00 ES fondo lėšos</p> <p>34 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB</p>	<p>Savivaldybės administracija</p> <p>Savivaldybės administracija Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“</p>	<p>Daugiau nei 905 asmenų važiuos lengvatinėmis sąlygomis</p> <p>Parengtas socialinės įtraukties planas 2022-2027 m. įkurti Savarankiško gyvenimo namai (pabaigus projektą SB lėšos bus atstatytos, finansavimas bus iš ES lėšų).</p>	<p>12 000,00-SB</p> <p>158 363,0 -ES</p> <p>16 500,00 SB</p>	<p>sąjungos, VšĮ „Žvaigždynai“ vaikų dienos centrai ir 1 biudžetinė įstaiga - Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“.</p> <p>502 asmenys pasinaudojo važiavimo bilietu su nuolaida.</p> <p>Parengtas socialinės įtraukties planas 2022-2027 m. 2023 metais baigtos suremontuoti savarankiško gyvenimo namams skirtos patalpos, įrengtas keltuvas, sanitarinės higieninės patalpos. Savarankiško gyvenimo namuose gyvena 3 asmenys. Visuose aukštuose įrengtos virtuvės su reikalinga buitine technika, kambariai apstatyti baldais.</p> <p>Pagalbos pinigų gavėjų skaičius -27</p>
	<p>1.13. Paramos teikimas globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, šeimynoms</p>	<p>SB biudžetas – 60,9 tūkst. eurų</p>	<p>Savivaldybės administracija</p> <p>Socialinių paslaugų centras</p>	<p>Pagalbos pinigų gavėjų skaičius -30</p>	<p>59,3 tūkst. eurų</p>	
<p>2. Didinti asmenų su negalia ir jų šeimų</p>	<p>2.1. aprūpinti asmenis su negalia techninėmis pagalbos priemonėmis;</p>		<p>Savivaldybės administracija</p>	<p>Daugiau kaip 90 asmenų bus aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis</p>		<p>2023 m. 102 asmenys su negalia buvo aprūpinti techninės pagalbos priemonėmis.</p>

gerovę	2.2. vykdyti būsto pritaikymo neįgaliesiems darbus;	10 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB 2 300,00 - valstybės biudžeto lėšos-VB	Savivaldybės administracija Rajono NVO organizacijos	1 asmeniui su negalia bus pritaikytas būstas		Priemonė neįgyvendinta, nes nebuvo nei vieno prašymo būsto pritaikymui
	2.3. remti nevyriausybių organizacijų veiklą, teikiant socialinės reabilitacijos paslaugas;	31 900,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB 68 100,00 valstybės biudžeto lėšos - VB	Savivaldybės administracija	155 asmenims bus teikiamos socialinės reabilitacijos paslaugos	24 400,00 SB 66 000,00 VB	127 asmeniui suteiktos socialinės reabilitacijos paslaugos: neįgaliųjų dienos užimtumas, individuali paslauga neįgaliesiems, pagalba stiprinant ir atkuriant darbinius įgūdžius
	2.4. organizuoti nuolatinės komisijos darbą neįgaliųjų klausimams spręsti, siekiant suprasti ir įvertinti neįgaliųjų poreikius ir veiksmingai spręsti neįgaliųjų gyvenimo problemas;		Socialinių paslaugų centras	Įvyks 2 komisijos posėdžiai		Įvyko vienas komisijos posėdis
	2.5. teikti asmeninę pagalbą neįgaliesiems;	48 300,00 valstybės biudžeto lėšos-VB 2 300,00 valstybės biudžeto lėšos-VB	Savivaldybės administracija	10 asmenų su negalia gaus asmeninę pagalbą namuose	41 300,00-VB	Centras teikė asmeninės pagalbos paslaugas neįgaliajam. Paslaugas gavo 10 rajono neįgaliųjų.
	2.6. užtikrinti neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimą;	76 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-VB	Savivaldybės administracija	Peržiūrėtos 82 neveiksnių asmenų būklės	1 600,00 VB	Peržiūrėtos 66 neveiksnių asmenų būklės dėl savarankiškumo gebėjimų kasdienėje veikloje
	2.7. užtikrinti	Savivaldybės biudžeto lėšos-	Savivaldybės	Apie 180 asmenų bus	52 300,00 -SB	198 asmenims buvo

<p>3. Plėsti paslaugų tinklą formuojant vieningą kompleksinę socialinių paslaugų teikimo sistemą</p>	<p>transporto paslaugų teikimą neįgaliesiems;</p> <p>2.8. užtikrinti asmeninės higienos (dušo) paslaugas neįgaliesiems;</p> <p>3.1. rinkti bei sisteminti informaciją apie rajone veikiančias nevyriausybinės socialines paslaugas teikiančias įstaigas;</p> <p>3.2. nuolat atnaujinti bei tikslinti duomenis bendroje informacinėje socialinės paramos gavėjų duomenų bazėje.</p>	<p>SB 8 000,00 Savivaldybės biudžeto lėšos-SB</p> <p>-</p>	<p>administracija</p> <p>Savivaldybės administracija</p> <p>Savivaldybės administracija</p>	<p>suteiktos transporto paslaugos</p> <p>Apie 170 asmenų pasinaudos (dušo) asmens higienos paslauga</p> <p>Išsami socialinė paramos duomenų bazė</p> <p>Sukaupta bei susisteminta informacija</p>	<p>8 000,00 SB</p>	<p>suteiktos transporto paslaugos</p> <p>195 asmenys pasinaudojo dušo paslaugomis</p> <p>Duomenys kaupiami socialinės paramos informacinėje sistemoje (SPIS), programoje Parama</p> <p>Duomenys kaupiami socialinės paramos informacinėje sistemoje (SPIS), programoje Parama</p>
--	--	--	---	---	--------------------	---

Papildoma informacija:

1. Vadovaujantis Socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. birželio 30 d. Nr. A1-622 „Dėl Socialinės priežiūros paslaugų akreditavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2022 m. buvo akredituotos šios socialinės priežiūros paslaugos: pagalba į namus, socialinės reabilitacijos neįgaliesiems bendruomenėje paslaugos, socialinių įgūdžių ugdymas, palaikymas ir (ar) atkūrimas, psichosocialines pagalba, palydėjimo paslauga jaunuoliams, intensyvi krizių įveikimo pagalba, apgyvendinimas nakvynės namuose, pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti, vaikus globojantiems (rūpinantiems), prižiūrintiems ar įvaikinusiems asmenims, asmenims, besirengiantiems tapti globėjais (rūpintojais), budinčiais globėjais, tėviais ar šeimynų dalyviais. Informacija apie įstaigas teikiančias akredituotas socialinės priežiūros paslaugas patalpinta Savivaldybės interneto svetainėje www.zarasai.lt skiltyje – Socialinė parama.

2. Savivaldybėje apie 30 procentų socialinių paslaugų teikia nevyriausybinės organizacijos, t. y. asmens higienos (dušo), skalbimo, vaikų dienos centrų, socialinės reabilitacijos asmenims su negalia paslaugas, aprūpina rajono gyventojus drabužiais, avalyne.

3. Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“ 2024 m. sausio 24 d. gavo licenciją Nr. L000001138 ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimui. Asmenų tikslinė grupė – suaugęs asmuo su sunkia negalia, senyvo amžiaus asmuo, senyvo amžiaus asmuo su sunkia negalia. Savarankiško gyvenimo namuose veikla iš dalies pradėta. Socialinės globos paslaugos bus teikiamos 19 asmenų.

2023 m. Centras tęsė asmeninės pagalbos teikimą asmeniui su negalia, t. y. individualiai asmeninio asistento pagalbą asmeniui su negalia atlikti darbus ir vykdyti veiklas, kurių dėl negalios jis negali atlikti savarankiškai ir kurie būtini siekiant gyventi savarankiškai ir veikti visose gyvenimo srityse. Tam tikslui buvo panaudota 41,3 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų, paslaugas gavo 10 rajono asmenų su negalia.

4. Zarasų rajone yra viena veikianti „Eglės namučių“ šeimyna (8 vietos), kurioje glojami 5 vaikai, iš kurių du iš Zarasų rajono. 6 likę be tėvų globos vaikai glojami Šv. Teresės šeimynoje, Utenoje.

5. Įgyvendinant ankstesnių metų socialinių paslaugų planą ir vykdant Socialinės paslaugų, paramos ir sveikatos priežiūros programą (toliau – Programa), visos planuotos priemonės yra įgyvendintos.

6. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019 m. birželio 19 d. nutarimu Nr. 618 „Dėl bazinio paslaugų šeimai paketo patvirtinimo“, rajono Savivaldybėje yra teikiamos paslaugos šeimai atsižvelgiant į socialinių paslaugų poreikį ir finansines galimybes. Zarasų rajone nėra teikiama vaikų raidos sutrikimų ankstyvoji reabilitacija, tačiau pagal poreikį šios paslaugos tenkinamos Visagino ar Utenos ligoninėse.

7. Socialinės reabilitacijos paslaugas rajono gyventojams teikė nevalstybinės neįgaliųjų asociacijos – Zarasų rajono neįgaliųjų draugija, Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga, Viešoji įstaiga Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Šiaurės Rytų centras. Atokvėpio paslaugomis naudojosi šeimos auginančios vaikus ir jaunuolius su negalia.

Rajone veikia savivaldybės biudžetinės socialinių paslaugų įstaigos: Zarasų rajono socialinių paslaugų centras, Salako socialinės globos namai, Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“. Socialinių paslaugų poreikis 2023 m. rajone buvo tenkinamas, teikiant prevencines, bendrąsias ir specialiąsias socialines paslaugas.

III SKYRIUS

UŽDAVINIAI IR PRIEMONIŲ PLANAS

PRIORITETINĖS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLĖTROS KRYPTYS

Planuojamam laikotarpiui numatomos prioritetinės asmenų socialinės grupės, kurioms reikalinga teikti ar plėsti socialines paslaugas:

- 1) asmenys ir šeimos, patiriančios socialinę riziką;

- 2) vaikai likę be tėvų globos;
- 3) senyvo amžiaus asmenys ar asmenys su negalia;
- 4) socialinę atskirtį patiriantys asmenys ir jų šeimos;
- 5) jaunimas.

Numatomos prioritetinės socialinės paslaugos:

- 1) prevencinių socialinių paslaugų plėtra;
- 2) socialinės priežiūros paslaugų plėtra;
- 3) pagalbos namuose paslaugų plėtra, integralios pagalbos paslaugų plėtra;
- 4) globos centro paslaugos.

17. Priemonių planas 2024 m. šio aprašo 6 punkte numatytam tikslui įgyvendinti.

1 tikslas. Saugios socialinės aplinkos gyventojams plėtojimas.				
Uždaviniai	Priemonės	Lėšos, Eur, finansavimo šaltiniai	Atsakingi vykdytojai	Laukiamas rezultatas
1. Kokybiškų, prieinamų, lengvai pasiekiamų bei kompleksinių socialinių paslaugų plėtra	1.1. užtikrinti ilgalaikės ir trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimą;	Savivaldybės biudžeto lėšos/valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija Salako socialinės globos namai ir kitos socialinės globos įstaigos	50 asmenys be sunkios negalios gaus socialinės globos paslaugas globos įstaigose pagal poreikį, 50 asmenys su sunkia negalia gaus socialinės globos paslaugas globos įstaigose pagal poreikį
	1.2. projekto „Perėjimas nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų Sostinės regione, Vidurio ir vakarų Lietuvos regione“ įgyvendinimas;	Savivaldybės biudžeto lėšos ES lėšos	Savivaldybės administracija Socialinės dirbtuvės (atrankos konkursą laimėjo Zarasų krašto žmonių su negalia sąjunga)	Socialinių įgūdžių ugdymo, palaikymo ir užimtumo paslaugą socialinėse dirbtuvėse gaus apie 12 asmenų su psichine ir (ar) intelekto negalia
	1.3. užtikrinti socialinės globos paslaugų teikimą Salako socialinės globos namuose;	Savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto lėšos	Salako socialinės globos namai	30 asmenų bus teikiamos socialinės globos paslaugos
	1.4. užtikrinti neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimą;	Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	82 neveiksniams asmenims bus peržiūrėtos sveikatos būklės Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijoje
	1.5. asmens higienos paslaugų	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Apie 155 asmenis gaus asmens higienos

	užtikrinimas;			paslaugą
	1.6. užtikrinti Zarasų rajono socialinių paslaugų centro veiklą;	Savivaldybės biudžeto lėšos, paslaugų gavėjų lėšos, projektinės lėšos	Zarasų rajono socialinių paslaugų centras	20 asmenų bus suteiktos Nakvynės namų paslaugos, 32 asmenims bus suteiktos paslaugos Krizių centre Pagalbos į namus paslaugos bus teikiamos 150 gyventojams, 24 – dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose, Globos centras sudarys sutartis su 5 budinčiais globotojais, juose 10 vaikų gaus laikinąją globą, bendruomeninių šeimoms namų paslaugų (prevencinių paslaugų) gavėjų skaičius – 150, įsteigtas nuolatinio globotojo institutas - 1 pareigybė.
	1.7. projekto „Socialinė pažeidžiamų grupių įtrauktis Zarasų – Daugpilio pasienio regione kuriant integruotą socialinės rūpybos tinklą/ Vertinami žmonės“ įgyvendinimas;	Savivaldybės biudžeto lėšos, Europos struktūrinių fondų lėšos	Savivaldybės administracija, Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“	Veiks savarankiško gyvenimo namai
	1.8. pagalbos į namus paslaugų dalinis finansavimas (Senjoro programa);	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija VŠĮ Nacionalinis socialinės integracijos institutas	Apie 15 asmenų bus suteiktos pagalbos į namus paslaugos
	1.9. plėsti būsto pritaikymą specialiųjų poreikių turintiems asmenims;	Savivaldybės biudžeto lėšos Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	1 asmeniui su negalia pritaikytas būstas neįgaliųjų poreikiams

	1.10. akredituotos socialinės reabilitacijos paslaugas asmenims su negalia;	Savivaldybės biudžeto lėšos Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	141 asmeniui su negalia bus suteiktos socialinės reabilitacijos paslaugos
	1.11. transporto paslaugų teikimas;	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija,	Apie 210 asmenų bus suteiktos transporto paslaugos vyksti į gydymo ir kitas įstaigas
	1.12. asmeninės pagalbos teikimas asmenims su negalia;	Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija, Zarasų rajono socialinių paslaugų centras	20 asmenų su negalia bus suteiktos asmeninės pagalbos paslaugos
	1.13. socialinių paslaugų teikimas smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims;	Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija	Smurto elgesio keitimo programos vykdymas smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims (dalyvaus 8 asmenys)
2.Skatinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį	2.1. užtikrinti asmenų su negalia reikalų koordinavimo funkcijos vykdymą;	Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Dirbs asmenų su negalia koordinatorius
	2.2. vienkartinių išmokų įsikurti gyvenantiems rajono teritorijoje užsieniečiams, pasitraukusiems iš Ukrainos dėl Rusijos Federacijos karinių veiksmų Ukrainoje, išmokėjimas;	Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Paramą gaus 4 šeimos
3. Kurti palankią vaikui ir šeimai aplinką	3.1. vaikų dienos centrų veikla;	Savivaldybės biudžeto lėšos Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	140 Zarasų rajono vaikams 7 akredituoti vaikų dienos centrai teiks socialinių įgūdžių palaikymo ir ugdymo paslaugas
	3.2. paramos teikimas globėjams	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	30 globėjų (rūpintojų), budinčių

	(rūpintojams), budintiems globotojams, šeimynoms;			globotojų bus suteikta parama pagalbos pinigais
	3.3. asmenų šeimų, galinčių prižiūrėti, globoti, rūpintis, įvaikinti tėvų globos netekusių, ar iš nesaugios aplinkos vaiką, vaikus pritraukimo ir paieškos programos įgyvendinimas;	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Patvirtintas planas
	3.4. suteikti paramą vaikus auginančioms šeimoms, skatinant gimstamumą;	Savivaldybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija	Paramą gaus apie 50 šeimų
	3.5. užtikrinti vaikų, likusių be tėvų globos, socialinės rizikos vaikų ugdymo, mokymo, ilgalaikės, trumpalaikės socialinės globos paslaugų teikimą Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centre „Kartų namai“;	Savivaldybės biudžeto lėšos Valstybės biudžeto lėšos	Savivaldybės administracija Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras "Kartų namai"	9 likę be tėvų globos vaikai gaus bendruomenines paslaugas bendruomeniniuose vaikų globos namuose, 12 vaikų gaus vaikų dienos centro paslaugas
	3.6. iki pilnametystės globojamiems (rūpinamiems vaikams), sulaukus pilnametystės užtikrinti, palydėjimo paslaugos suteikimą;	Savivaldybės biudžetas	Savivaldybės administracija Zarasų rajono Antazavės socialinių paslaugų centras "Kartų namai"	Planuojama suteikti 2 likusiems be tėvų globos vaikams
	3.7. vaikų įvaikinimo šeimose skatinimas;		Savivaldybės administracija, Globos centras	Viešinimas, bendruomenės informavimas renginių, susitikimų metu (nuolat)
4. Gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę bei informacijos apie socialines	4.1. užtikrinti socialinės priežiūros paslaugų teikimo kokybės kontrolę;	Nereikės	Savivaldybės administracija	Užtikrinta įstaigų teikiamų socialinės priežiūros kokybė bei atlikti planinius patikrinimus pagal patvirtintą grafiką
	4.2. užtikrinti	Nereikės	Savivaldybės	Atliktas teikiamų

paslaugas prieinamumą gyventojams	pagalbos į namus ir dienos socialinės globos paslaugų teikimo kokybės kontrolę;		administracija, Zarasų rajono socialinių paslaugų centras	paslaugų kokybės vertinimas
	4.3. dalyvavimas mokymuose, seminaruose socialinių paslaugų teikimo klausimais;	Savivaldybės biudžeto ir valstybės biudžeto lėšos	Socialines paslaugas teikiančių įstaigų vadovai	Darbuotojai kels kvalifikaciją
	4.4. konsultuoti seniūnijų socialinius darbuotojus socialinių paslaugų teikimo klausimais;	Nereikės	Savivaldybės administracija, Socialinių paslaugų įstaigų vadovai	Socialiniams darbuotojams pateikiama naujausia informacija apie socialinių paslaugų skyrimą ir teikimą
	4.5. bendradarbiauti su institucijomis, NVO dėl socialinių paslaugų teikimo kokybės gerinimo.	Nereikės	Savivaldybės administracija, socialinių paslaugų įstaigų vadovai, NVO ir kitos institucijos	Vyks bendradarbiavimas su įstaigomis, NVO dėl socialinių paslaugų kokybės gerinimo

Šaltinis. Socialinės paramos skyriaus, socialines paslaugas teikiančių įstaigų duomenys.

18. Regioninių socialinių paslaugų poreikis 2024 m.

Didžiausias regioninių socialinių paslaugų poreikis yra senyvo amžiaus asmenų ir suaugusių asmenų su psichikos ir (ar) intelekto negalia grupėms. Siekiant operatyviau ir efektyviau suteikti socialines paslaugas bei atsižvelgiant į asmenų pasirinkimą, paslaugos Zarasų rajono savivaldybės gyventojams teikiamos ir kitose savivaldybėse.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
1.	Ilgalaikė socialinė globa	Aknystos socialinės globos namai Zarasų socialinės globos namai Visagino socialinės globos namai Nijolės Genytės socialinės globos namai VšĮ Gėlos globos namai Obelių socialinių paslaugų namai Socialinės globos centras „Vija“ Utenos socialinės globos namai Algimanto Bandzos socialinių paslaugų namai VšĮ Antavilių pensionatas UAB „Artjusta“ Šv. Juozapo globos namai VšĮ „Sveikatos metai“ VšĮ „Savarankiško gyvenimo namai“	2 30 5 1 1 1 1 13 1 2 1 1 1 1

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Socialinės globos įstaiga	Mastas (vietų sk.)
		Skemų socialinės globos namai	1
2.	Trumpalaikė socialinė globa	Zarasų socialinės globos namai	9
		Visagino socialinės globos namai	5
		VšĮ Krizių centras „Angelų pieva“	1
		MB „Samanota pieva“	1

IV SKYRIUS FINANSAVIMO PLANAS

PIRMASIS SKIRSNIS FINANSAVIMO ŠALTINIAI, BŪDAI, KITOS LĖŠOS

19. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai	Pagal faktines išlaidas	Pagal planines išlaidas	
		praėję metai (tūkst. Eur)	einamieji metai (tūkst. Eur)	ateinantys metai (tūkst. Eur)
1.	Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms	1885,9	2001,6	2200,00
1.1.	palyginti su bendru savivaldybės biudžetu, proc.	5,7	5,9	6,0
2.	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	897,2	1200,8	1290,6
	iš jų:			
2.1.	Šeimų, patiriančių socialinę riziką, socialinei priežiūrai organizuoti	303,8	510,8	570,6
2.2.	asmenų su sunkia negalia socialinei globai organizuoti	476,0	550,0	560,0
2.3.	vaikų globos (rūpybos) išmokoms	117,4	140,0	160,0
3.	ES struktūrinių fondų lėšos, tūkst. Eur	158,3	76,2	90,0
4.	Asmenų mokėjimai už socialines paslaugas	191,6	205,0	215,5
	Iš viso:	3 133,0	3 483,6	3 796,1

20. Socialinių paslaugų finansavimo šaltinių įvertinimas.

Įvertinus socialinių paslaugų finansavimo šaltinius, galima teigti, kad kasmet Zarasų rajono savivaldybės biudžete (toliau – Savivaldybės biudžetas) yra numatoma išlaidų socialinėms paslaugoms teikti. 2024 m. Savivaldybės biudžeto išlaidos socialinėms paslaugoms numatoma 5,9 procento viso Savivaldybės biudžeto. Socialinių paslaugų finansavimo šaltiniai yra: Savivaldybės biudžeto lėšos, valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, ES struktūrinių fondų lėšos ir kt.

2024 m. Zarasų rajono savivaldybės gyventojams teikiamoms socialinėms paslaugoms finansuoti ir socialinių paslaugų plėtrai užtikrinti naudojamų lėšų šaltiniai, lyginant su 2023 metais didės dėl šių priežasčių: socialinių paslaugų įstaigų teikiamų socialinių paslaugų kainos didės, didės mokestis už komunalines paslaugas, socialinių paslaugų srities darbuotojų darbo užmokestis. Kasmet didinamos socialinės globos kainos visose socialinės globos įstaigose, socialinėms paslaugoms teikti asmenims su sunkia negalia lėšų poreikio augimo, nes vis daugiau asmenų su

sunkia negalia pagal poreikį apgyvendinami socialinės globos įstaigose.

Siekiant Savivaldybės biudžeto lėšų taupymo ir efektyvumo, siekiama palaikyti glaudų bendradarbiavimą su socialinės globos paslaugas Zarasų rajono gyventojams teikiančiomis įstaigomis, skatinti jas reguliariai vertinti gyventojų socialinių paslaugų poreikį ir sveikatos būklę.

21. Socialinių paslaugų finansavimo iš rajono Savivaldybės biudžeto būdai.

Eil. Nr.	Finansavimo būdai	Lėšos	
		praėję metai (tūkst. Eur)	einamieji metai (tūkst. Eur)
1.	Socialinių paslaugų pirkimas	60,3	45,0
2.	Tiesioginis socialinių paslaugų įstaigų finansavimas:	1128,0	1212,0
2.1.	Savivaldybės pavaldumo įstaigoms (Salako socialinės globos namai, Antazavės socialinių paslaugų centras „Kartų namai“)	741,2	790,8
2.2.	regioninių socialinių paslaugų įstaigoms) pagal lėšų kompensavimo sutartis	335,7	342,2
2.3.	nevyriausybinių organizacijų įstaigoms pagal lėšų kompensavimo sutartis	51,1	79,0
3.	Savivaldybės biudžeto lėšos, skirtos nevyriausybinėms organizacijoms	24,4	32,6
4.	Finansavimas vykdant socialinių paslaugų programas	673,2	712,0
	Iš viso:	1885,9	2001,6

22. Lėšos, reikalingos žmogiškųjų išteklių plėtrai.

2024 m. vadovaujantis Lietuvos Vyriausybės ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos priimtais teisės aktais, didės darbo užmokestis socialinių paslaugų srities darbuotojams. Didės valstybės dotacijos socialiniams darbuotojams, dirbantiems su šeimomis. 2024 m. valstybės lėšomis bus finansuojami 15 šios srities pareigybių, t. y. 12 pareigybių socialiniams darbuotojams, dirbantiems su šeimomis, 3 – atvejo vadybininkams.

Siekiant didinti darbuotojų motyvaciją ir gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę, būtina investuoti į specialistų kvalifikacijos kėlimą. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu, 2024 m. socialiniams darbuotojams pareiginių algų koeficientai didinami 30 proc. 2024 m. rajono Savivaldybės biudžete tam tikslui yra suplanuotos lėšos.

ANTRASIS SKIRSNIS

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS FINANSINIŲ GALIMYBIŲ PALYGINIMAS SU NUMATYTŲ PRIEMONIŲ FINANSAVIMU

23. 2024 m. Zarasų rajono savivaldybės administracijos Socialinių paslaugų, paramos ir sveikatos priežiūros programoje numatytos priemonės, kurios finansuojamos iš rajono Savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto specialiosios tikslinės dotacijos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos ir kt.

24. 2024 m. bus siekiama, kad gyventojų socialinių paslaugų poreikiai būtų patenkinti.

Įgyvendinant galiojančius teisės aktus, reglamentuojančius socialinių paslaugų teikimą, siekiant išlaikyti Socialinės paramos skyriaus organizuojamų socialinių paslaugų teikimo kokybę ir kiekybę, šiai sričiai finansavimas 2024 m. nebus mažinamas. Plane išdėstytos priemonės yra

numatytos atsižvelgiant į rajono Savivaldybės finansines galimybes jas organizuoti ir įgyvendinti. Socialinių paslaugų gyventojams teikimas organizuojamas atsižvelgiant į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes, numatytas socialinių paslaugų plano III skyriuje arčiausiai asmens gyvenamosios vietos, atsižvelgiant į socialinius poreikius.

TREČIASIS SKIRSNIS

ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS ORGANIZUOJAMŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮVERTINIMAS

25. Zarasų rajono savivaldybėje kintant demografinėi situacijai, didėjant socialinių paslaugų poreikiui, organizuojamų dalies socialinių paslaugų nepakanka ar jos nepakankamai teikiamos atskiroms gyventojų grupėms. Šiuo metu Zarasų rajono savivaldybėje teikiamos šios socialinės paslaugos:

25.1. Bendrosios socialinės paslaugos:

25.1.1. informavimo;

25.1.2. konsultavimo;

25.1.3. tarpininkavimo ir atstovavimo;

25.1.4. aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne;

25.1.5. transporto organizavimo;

25.1.6. sociokultūrinės;

25.1.7. asmens higienos ir priežiūros organizavimo;

25.1.8. darbas su jaunimu.

25.2. Specialiosios socialinės paslaugos:

25.2.1. pagalba į namus;

25.2.2. socialinės priežiūros paslaugos šeimai;

25.2.3. laikinas apnakvindinimas;

25.2.4. apgyvendinimas Nakvynės namuose ir Krizių centruose;

25.2.5. vaikų dienos socialinė priežiūra;

25.2.6. intensyvi krizių įveikimo pagalba;

25.2.7. dienos socialinė globa asmenims namuose;

25.2.8. pagalba globėjams (rūpintojams), budintiems globotojams, tėviams ir šeimynų dalyviams ar besirengiantiems jais tapti;

25.2.9. psichosocialinė pagalba;

25.2.10. ilgalaikė socialinė globa;

25.2.11. trumpalaikė socialinė globa;

25.2.12. Globos centro paslaugos;

25.2.13. asmeninė pagalba asmenims su negalia.

25.3. Prevencinės socialinės paslaugos:

25.3.1. potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška;

25.3.2. kompleksinės paslaugos šeimai;

25.3.3. šeimos konferencija (bus teikiamos).

Siekiant įgyvendinti Socialinių paslaugų plane iškeltus tikslus, numatant priemones bus orientuojamasi į prioritetines socialinių paslaugų gavėjų grupes: vaikus, netekusius tėvų globos, senyvo amžiaus asmenis, asmenis su negalia, socialinę riziką patiriančias šeimas ir jose augančius vaikus, suaugusius socialinės rizikos asmenis. Šioms gavėjų grupėms plėtojant socialines paslaugas, ypatingas dėmesys bus skiriamas nestacionarių socialinių paslaugų, užtikrinančių visavertį asmens gyvenimą savo namuose, teikimui. Šios paslaugos tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu yra efektyvesnės nei ilgalaikės socialinės globos paslaugos, teikiamos stacionariose įstaigose.

Teikiant socialines paslaugas asmenims, bus orientuojamasi į bendruomenių bei nevyriausybinių sektoriaus aktyvų įtraukimą bei rėmimą, paslaugų kompleksškumą, bendradarbiavimą bei komandinį darbą, paslaugų teikimą derinant su kitomis socialinės ir sveikatos apsaugos formomis, socialinių darbuotojų kompetencijų didinimas, patrauklių darbo

viėtų kūrimas, motyvavimo priemonių paieška, taip pat bus orientuojamasi į prevencinių paslaugų teikimą, t. y. potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška; kompleksines paslaugas šeimai, bendruomeninių šeimoms namų paslaugas organizuojant kompleksines paslaugas šeimai, darbas su bendruomene, atviras darbas su jaunimu.

26. Zarasų rajone socialinės paslaugos pagal poreikius atskiroms socialinėms žmonių grupėms organizuojamos atsižvelgiant išvystymo normatyvus, tačiau rajone veikiančios socialinių paslaugų įstaigos ir 2024 m. teiks socialines paslaugas toms gyventojų grupėms, kuriems socialinių paslaugų poreikis nustatytas.

27. Lyginat su ankstesniais metais, savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikiai yra tenkinami geriau įsisavinus Europos Sąjungos fondų lėšas: vyksta Antazavės centro plėtra, įgyvendinamas projektas „Socialinė pažeidžiamų grupių įtrauktis Zarasų–Daugpilio pasienio regione kuriant integruotą socialinės rūpybos tinklą / Vertinami žmonės“, teikiama asmeninė pagalba asmenims su negalia, yra teikiamos kokybiškos socialinės globos paslaugos, atitinkančios socialinės globos normų reikalavimus. 2024 m. bus teikiamos prevencinės paslaugos rajono gyventojams. Pažymėtina, jog socialinės reabilitacijos paslaugas teikia rajone veikiančios nevyriausybines organizacijos, tačiau trūksta šių organizacijų teikiamų paslaugų kaimiškose rajono vietovėse ir teikiamų paslaugų įvairovės bei iniciatyvos. Įgyvendinus perėjimo nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų teikimo planą, padidėjo bendruomenių teikiamų vaikų dienos centrų paslaugų, ypač kaimiškose vietovėse, likę be tėvų globos vaikai gauna kokybiškas bendruomenines paslaugas šeimai artimoje aplinkoje.

28. Zarasų rajono savivaldybėje gyvena įvairių socialinių grupių asmenų, kuriems reikalinga nuolatinė ar vienkartinė socialinė parama ir socialinės paslaugos. Daugeliui jų užtikrinamos kokybiškos socialinės paslaugos, tačiau, kaip ir kitos savivaldybės, rajono Savivaldybė neturi tiek finansinių ir žmogiškųjų išteklių, kad visiems potencialiems socialinių paslaugų gavėjams, ypač senyvo amžiaus asmenims, kurių fizinis ir socialinis savarankiškumas yra ribotas, galėtų užtikrinti socialinių paslaugų pasirinkimą ir teikimą. Todėl išskiriamos prioritetingos socialinių paslaugų plėtros kryptys ir esamo socialinių paslaugų tinklo plėtra, paslaugų kokybės užtikrinimas. Šiuo metu visi gauti prašymai socialinėms paslaugoms gauti yra patenkinti.

29. Zarasų rajone sukurtas socialinių paslaugų institucijų tinklas, tačiau jis nėra pakankamas tam tikroms socialinėms grupėms: senyvo amžiaus asmenų ar suaugusių asmenų su negalia socialinė priežiūra savarankiško gyvenimo namuose, atokvėpio paslaugų, apsaugoto būsto, grupinio gyvenimo namų, palydimosios globos paslaugų, krizę patiriančioms šeimoms, auginančioms vaikus. 2024 metais Zarasų socialinės globos namai senyvo amžiaus asmenims ar suaugusiems asmenims su negalia teiks dienos socialinės globos institucijoje bei atokvėpio paslaugas, Antazavės centre bus pradėtos teikti trumpalaikės ir ilgalaikės socialinės globos paslaugos suaugusiems asmenims su sunkia negalia, senyvo amžiaus asmenims, senyvo amžiaus asmenims su sunkia negalia.

V SKYRIUS PLĖTROS VIZIJA IR PROGNOZĖS

PIRMASIS SKIRSNIS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLĖTROS VIZIJA, PROGNOZĖS

30. Socialinių paslaugų plėtros vizija.

Socialinių paslaugų plėtros vizija – kokybiškų socialinių paslaugų teikimas siekiant patenkinti gyventojų socialinių paslaugų poreikį.

Per ateinančius trejus metus Zarasų rajono savivaldybėje sėkmingai plėtojant socialinių paslaugų sistemą tikimasi, jog palaipsniui bus pereinama nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų, prioritetingos socialinių paslaugų gavėjų grupės gaus jų poreikius visiškai tenkinančias bei geros kokybės socialines paslaugas.

31. Prognozuojamos socialinės paslaugos.

Siekiant įgyvendinti Socialinių paslaugų plane išskeltus tikslus, numatant priemones bus orientuojamasi į prioritetingas socialinių paslaugų gavėjų grupes: vaikus, netekusius tėvų globos,

senyvo amžiaus asmenis, asmenis su negalia, socialinę riziką patiriančias šeimas ir jose augančius vaikus, suaugusius socialinės rizikos asmenis. Šioms gavėjų grupėms plėtojant socialines paslaugas, bus sudarytas aiškus Zarasų rajono savivaldybėje teikiamų socialinių paslaugų žemėlapis, ypatingas dėmesys bus skiriamas nestacionarių socialinių paslaugų, užtikrinančių visavertį asmens gyvenimą savo namuose, teikimui. Šios paslaugos tiek ekonominiu, tiek socialiniu požiūriu kur kas efektyvesnės nei ilgalaikės socialinės globos paslaugos, teikiamos stacionariose įstaigose.

Prognozuojama, kad šioms paslaugų gavėjų grupėms bus plečiamos tokių rūšių paslaugos:

- vaikams, netekusiems tėvų globos – vaikų įvaikinimo šeimose skatinimas, globėjų, budinčių globotojų paieška ir mokymas, profesionalių globėjų parengimas organizuojant globėjų (rūpintojų) ir itėvių parengimo mokymus, ilgalaikės bei trumpalaikės socialinės globos globėjų šeimose plėtimas, atokvėpio paslaugos organizavimas. Iki pilnametystės globojamiems (rūpinamiems vaikams), sulaukus pilnametystės užtikrinti, esant poreikiui, palydėjimo paslaugos suteikimą;

- senyvo amžiaus asmenims – pagalbos namuose, dienos socialinės globos namuose, dienos užimtumo centrų paslaugos. Šios paslaugos turėtų sudaryti palankias sąlygas asmeniui kuo ilgiau turėti savarankišką ir visavertį gyvenimą bendruomenėje, savo namuose bei sumažintų stacionarios globos poreikį;

- asmenims su negalia – dienos socialinės globos namuose paslaugos, pagalbos į namus paslaugos, asmeninė pagalba, integrali pagalba;

- šeimoms, patiriančioms socialinę riziką, ir vaikams – gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę ir didinti teikiamų socialinių paslaugų spektrą, plėsti dienos socialinės priežiūros centrų vaikams paslaugas Zarasų rajone, užtikrinti riziką patiriančiam asmeniui ar šeimai socialinės paslaugos pasiekiamumą organizuojant pavėžėjimą;

- suaugusiems socialinės rizikos asmenims – psichosocialinė pagalba, laikino apgyvendinimo, laikino apnakvindinimo paslaugos;

- kompleksinės paslaugos šeimai, t. y. individualių ir (ar) grupinių konsultacijų, savitarpio pagalbos grupių organizavimas ir teikimas asmenims, patiriantiems sunkumų asmeniniame gyvenime ir (ar) šeimoje organizavimas, tėvystės mokymų organizavimas ir teikimas – paslaugos, teikiamos šeimoms, norinčioms tobulinti ar įgyti tėvystės įgūdžių, siekiant išugdyti geriausias tėvų ir vaikų savybes, socialinių įgūdžių grupių vaikams ir paaugliams organizavimas, šeimos konsultavimas asmens (šėimos) namuose – konsultacijos asmens (šėimos) namuose (gyvenamojoje vietoje), gimus kūdikiui, nustačius neįgalumą ir (ar) specialiuosius poreikius asmeniui ir kt., pavėžėjimo paslaugos organizavimas asmenims (šėimoms), gaunantiems kompleksines paslaugas, vaikų priežiūros paslaugos;

- potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška;

- asmenims su psichikos ir (ar) intelekto negalia socialinių dirbtuvių veikla.

Teikiant socialines paslaugas asmenims, bus orientuojamasi į bendruomenių bei nevyriausybinių sektoriaus aktyvų įtraukimą bei rėmimą, paslaugų kompleksiskumą, bendradarbiavimą bei komandinį darbą, paslaugų teikimą derinant su kitomis socialinės ir sveikatos apsaugos formomis, socialinių darbuotojų kompetencijų didinimas, patrauklių darbo vietų kūrimas, motyvavimo priemonių paieška, taip pat bus orientuojamasi į prevencinių paslaugų teikimą, t. y. potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieška; kompleksines paslaugas šeimai, bendruomeninių šėimos namų paslaugos organizuojant kompleksines paslaugas šeimai, darbas su bendruomene, atviras darbas su jaunimu.

Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, yra numatyti nuoseklūs ir koordinuoti veiksmai, skatinantys perėjimo iš institucinės socialinės globos prie paslaugų neįgaliesiems suaugusiems asmenims, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, vaikams ir jaunimui, turintiems proto ir (ar) psichikos negalią, šėimoms bendruomenėje ir pagalbos šėimai, globėjams (rūpintojams) sistemos kūrimą.

ANTRASIS SKIRSNIS

**SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO AUGIMO PERSPEKTYVA IR NUMATOMAS
POKYTIS, IŠTEKLIŲ PROGNOZĖ ATEINANTIEMS 3 METAMS, SIŪLOMOS PLĖSTI
REGIONINĖS SOCIALINĖS PASLAUGOS, JŲ RŪŠYS
IR PROGNOZUOJAMAS MASTAS, PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA**

32. Savivaldybės biudžeto augimo perspektyva ir numatomas pokytis.

Per ateinančius trejus metus savivaldybės biudžeto dalis, skiriama socialinėms paslaugoms, kasmet turėtų didėti ne mažiau kaip 1 procentu.

Socialinių paslaugų plėtrai ir kokybei užtikrinti būtinas socialinių darbuotojų skaičiaus ir jų darbo užmokesčio augimas, šių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas bei lėšų, skiriamų socialinėms paslaugoms, jų plėtrai bei naujų socialinių paslaugų, socialinio darbo formų rajone atsiradimui, didinimas. Priemonių, susijusių su pertvarka Lietuvoje vaikų globos ir neįgaliųjų sistemoje, vykdymas vadovaujantis teisės aktais bei atsižvelgiant į rekomendacijas savivaldybėms. Esant socialinių paslaugų finansavimo didinimo poreikiui, finansavimo šaltinis turėtų būti nepanaudotos savivaldybės biudžeto lėšos piniginei socialinei paramai skaičiuoti ir mokėti.

33. Išteklių prognozė ateinantiems trejiems metams.

Numatomi ištekliai siekiant geresnio savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikio tenkinimo:

- Savivaldybės biudžeto dalies socialinėms paslaugoms bei valstybės biudžeto specialiųjų tikslinių dotacijų socialinėms paslaugoms finansuoti lėšų didėjimas;
- socialinių darbuotojų skaičiaus augimas ir jų kvalifikacijos kėlimas;
- asmenų mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos tobulinimas;
- kiti ištekliai (valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų, kitų fondų, privačių asmenų lėšos).

Įgyvendinant perėjimo nuo institucinės globos prie bendruomeninių paslaugų teikimo, numatoma Zarasų rajono gyventojams teikti socialines paslaugas savarankiško ir grupinio gyvenimo namuose, apsaugotame būste, laikino atokvėpio paslaugas. Sukurtoje infrastruktūroje gyvens asmenys, šiuo metu socialinės globos paslaugas gaunantys Zarasų socialinės globos namuose, Zarasų rajono socialinių paslaugų centre. Nepatenkintas socialinės globos paslaugų suaugusiems asmenims su psichikos ir (ar) intelekto negalia poreikis, todėl regioninis bendradarbiavimas ypatingai svarbus.

Socialinių paslaugų rūšys (nurodomos pagal žmonių socialines grupes)	Mastas (vietų skaičius)
Paslaugos senyvo amžiaus asmenims namuose ir bendruomenėje	Pagal poreikį
Paslaugos vaikams, turintiems elgesio ir emocijų sutrikimų ar sunkumų	Pagal poreikį
Pagalba globėjams (rūpintojams) ir įtėviams, jų konsultavimas	Pagal poreikį

Siekiant geresnio socialinių paslaugų poreikio tenkinimo, rajone numatoma plėsti socialinių paslaugų rūšis pagal Socialinių paslaugų katalogą toms gyventojų grupėms, kurioms socialinių paslaugų poreikis yra iš dalies tenkinamas, numatoma daugiau lėšų gauti iš kitų šaltinių bei gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

34. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros vykdytojai.

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūrą vykdo socialinių paslaugų įstaigų vadovai ir Socialinės paramos skyrius pagal kuruojamą sritį.

35. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūros etapai ir įvertinimo rezultatai.

Socialinių paslaugų planas vertinamas mažiausiai vieną kartą per metus. Bus teikiamos ataskaitos apie įvykdymą ir aptarti plano įgyvendinimo rezultatai kartu su rajono Socialinių paslaugų įstaigų vadovais, nevyriausybinių organizacijų atstovais bei atsakingais už socialinių paslaugų plano vykdymą ir priežiūrą. Taip pat svetainėje yra skelbiama informacija apie socialinių paslaugų įstaigas, organizacijas, teikiamų paslaugų kainas, socialinių paslaugų gavimo tvarką.

Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūrą vykdo Zarasų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius. Vertinama plano įgyvendinimo eiga, aptariamoms iškilusios kliūtys, atsiradusios siekiant numatytų tikslų ir uždavinių, ieškoma galimų alternatyvių sprendimų.

36. Pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizė, numatytų vykdyti priemonių efektyvumas.

Atliekant pasiektų rezultatų, tikslų ir uždavinių analizę, atsižvelgiant į pateiktas ataskaitas, bus įvertinti kintantys veiksniai ar susidariusios aplinkybės, turinčios įtakos socialinių paslaugų plano įgyvendinimui, bus aptariama ar tenkinamas socialinių paslaugų poreikis įvairių socialinių grupių asmenims, ar visos plane numatytos priemonės įgyvendintos. Socialinių paslaugų plano įgyvendinimo priežiūra bei kontrolė derinama su Savivaldybės strateginio plano įgyvendinimo priežiūros procedūra ir tvarka.

Ar efektyviai vykdomos numatytos priemonės, bus sprendžiama pagal Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro tvirtinamus socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus. Pasiękti rezultatai, tikslai ir uždaviniai vertinami pagal Socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijus, parvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. A1-104 „Dėl socialinių paslaugų plano formos ir socialinių paslaugų efektyvumo vertinimo kriterijų patvirtinimo“:

- Savivaldybės biudžeto išlaidos per metus socialinėms paslaugoms, tenkančios vienam savivaldybės gyventojui – 137,30 Eur;

- valstybės skirtų dotacijų santykis su Savivaldybės biudžeto lėšomis, skirtomis socialinėms paslaugoms, proc. – 60 proc.;

- vietų skaičiaus stacionariose socialinių paslaugų įstaigose santykis su vietų skaičiumi (maksimaliu lankytojų skaičiumi per dieną) nestacionariose socialinių paslaugų įstaigose – 1,0;

- socialinių paslaugų (įskaitant bendrąsias socialines paslaugas) gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi – 9,0 proc.;

- socialinės globos ir socialinės priežiūros gavėjų skaičiaus santykis su bendru savivaldybės gyventojų skaičiumi – 1,9 proc.;

- regioninių socialinių paslaugų gavėjų skaičiaus santykis su kitų socialinių paslaugų (išskyrus bendrąsias socialines paslaugas) gavėjais – 0,3;

- socialinių darbuotojų ir socialinių darbuotojų padėjėjų skaičius savivaldybėje, tenkantis 10 tūkst. savivaldybės gyventojų – 49,4 proc.;

- socialinių paslaugų poreikio patenkinimo procentas (asmenų (šeimų), kuriems patenkintas socialinių paslaugų poreikis, santykis su asmenų (šeimų) skaičiumi, kuriems įvertintas socialinių paslaugų poreikis) – 97 proc.

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Zarasų rajono savivaldybė 111102064, Sėlių a. 22, 32110 Zarasai
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ZARASŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2024 METŲ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANO PATVIRTINIMO
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-05-29 Nr. T-110
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Nijolė Guobienė, Merė, Meras, vicemeraai
Sertifikatas išduotas	NIJOLĖ GUOBIENĖ LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-05-29 16:40:46 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-05-29 16:41:09 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-05 15:39:22 – 2028-05-03 23:59:59
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Zarasų rajono savivaldybės administracija, į.k. 188753461 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:39:44 iki 2024-12-19 12:39:44
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-05-29 21:56:15)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-05-29 21:56:15 Dokumentų valdymo sistema Avilys